

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Pedagogická fakulta

Ústav pedagogiky a sociálních studií

LUKÁŠ MATĚJ

VI. ročník – kombinované studium

Obor: Pedagogika – správní činnost

DOPRAVNÍ VÝCHOVA NA ŠKOLÁCH

Diplomová práce

Vedoucí práce: RNDr. Evžen Růžička, CSc.

OLOMOUC 2011

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracoval samostatně a použil jen uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne 15. 6. 2011

.....
vlastnoruční podpis

Děkuji RNDr. Evženu Růžičkovi, CSc., za odborné vedení diplomové práce
a poskytování rad.

OBSAH	
ÚVOD	6
I. TEORETICKÁ ČÁST	
1 ZÁKLADNÍ POJMOVÝ APARÁT DOPRAVNÍ VÝCHOVY	8
2 DOPRAVNÍ VÝCHOVA	12
2.1 SYSTÉM DOPRAVNĚ VÝCHOVNÉHO PŮSOBENÍ	13
2.2 FORMY A METODY DOPRAVNÍ VÝCHOVY	15
3 DOPRAVNÍ NEHODOVOST DĚTÍ	18
3.1 STATISTIKA DOPRAVNÍ NEHODOVOSTI REGIONU PROSTĚJOV	19
II. PRAKTICKÁ ČÁST	
1 METODOLOGICKÁ ČÁST	21
1.1 CÍL VÝZKUMU	21
1.2 DRUH VÝZKUMU	21
1.3 VÝZKUMNÝ SOUBOR	21
1.4 VÝBĚR VÝZKUMNÉHO SOUBORU	21
1.5 SBĚR DAT	22
2 OPERACIONALIZACE DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	23
2.1 FORMULACE HYPOTÉZ	23
ZÁVĚR	64
LITERATURA A PRAMENY	66
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	67

PŘÍLOHY
ANOTACE

68

71

ÚVOD

Českou republiku lze zařadit mezi motoristicky vyspělé státy. Modernizovaný vozový park, hustota provozu, signalizační zařízení a v neposlední řadě i vybavení policistů, to vše nás právě řadí mezi motoristicky vyspělé státy.

Neustále jsou hledány cesty, jak učinit provoz na pozemních komunikacích bezpečnější. Jak předcházet dopravní nehodovosti?

Nejdůležitějším je lidský život a hlavním nebezpečím na silnicích je právě člověk. Lidský činitel bývá především hlavní příčinou dopravní nehodovosti a zároveň je častou obětí dopravních nehod.

Pohybovat se v tomto světě je stále nebezpečnější pro nás pro všechny. Dopravně výchovně působit je důležité na všechny kategorie účastníků provozu, ať už se jedná o děti, mládež či zkušené a profesionální řidiče.

Na dopravní výchově se podílejí nejen ti, kteří jakýmkoli způsobem učí děti pravidla provozu na pozemních komunikacích, ale i děti samotné, které se v provozu denně pohybují a mají sami možnost sledovat dění kolem sebe, chování řidičů, chodců.

Téma diplomové práce, kterou jsem se rozhodl zpracovat, souvisí s dopravní výchovou na školách. Cílem je zjistit jakým způsobem jsou děti připraveny na bezpečný pohyb v silničním provozu a v jakém rozsahu jsou děti schopny použít své poznatky v praxi.

Diplomová práce je rozdělena na dvě části. Část teoretickou a část praktickou. Teoretická část zahrnuje teorii dopravní výchovy, statistiky dopravní nehodovosti a v neposlední řadě dopravní výchovu vyučovanou na školách. Praktickou část tvoří výzkum, tedy formulace hypotézy, zvolená metoda – dotazníkového šetření a závěry výzkumného šetření.

Diplomová práce bude využita pro potřeby preventivně informační skupiny Policie České republiky v Prostějově. Výsledky dotazníkového šetření budou předány vedení škol, na kterých proběhlo výzkumné šetření.

I. T E O R E T I C K Á Č Á S T

1 ZÁKLADNÍ POJMOVÝ APARÁT

Ve smyslu ustanovení zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, v platném znění, tato kapitola definuje základní pojmový aparát týkající se dopravní výchovy, jako například účastník provozu, řidič, chodec, silniční vozidlo a další vybrané, níže uvedené, pojmy.

Účastníkem provozu na pozemních komunikacích – je každý, kdo se přímým způsobem účastní provozu na pozemních komunikacích.

Řidič – je účastník provozu na pozemních komunikacích, který řídí motorové nebo nemotorové vozidlo anebo tramvaj, **řidičem je i jezdec na zvířeti.**

Řidič začátečník – je držitel řidičského oprávnění, kterému bylo toto oprávnění uděleno poprvé, zpravidla v období jednoho až dvou let jeho držení.

Průvodce vedených nebo hnaných zvířat je účastník provozu na pozemních komunikacích, který doprovází zvířata jdoucí jednotlivě nebo ve stádech po pozemní komunikaci; průvodcem vedených nebo hnaných zvířat není chodec vedoucí psa.

Vozka je řidič, který řídí potahové vozidlo.

Chodec – je i osoba, která tlačí nebo táhne sánky, dětský kočárek, vozík pro invalidy nebo ruční vozík o celkové šířce nepřevyšující 600 mm, pohybuje se na lyžích nebo kolečkových bruslích anebo pomocí ručního nebo motorového vozíku pro invalidy, vede jízdní kolo, motocykl o objemu válců do 50 cm³, psa apod.

Jak vyplývá i z dalších ustanovení zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, je účastník provozu na pozemních komunikacích nejen průvodce vedených nebo hnaných zvířat, řidič, vozka nebo chodec, ale například **přepravovaná osoba, osoba přibraná k zajištění některých jízdních úkonů vozidla** apod.

Účastník provozu na pozemních komunikacích může být pouze osoba fyzická, a to jako řidič, chodec, přepravovaná osoba, jezdec na zvířeti apod. **Účastníkem** provozu na pozemních komunikacích **nemůže být vozidlo, zvíře** nebo dokonce **osoba právnická.**

Účastník provozu na pozemních komunikacích **není** ani **policista**, který např. řídí provoz na křižovatce, ale nemá na vlastním provozu na pozemních komunikacích přímou účast.

Účast na provozu na pozemních komunikacích může být prováděna **aktivním** způsobem, např. vozka, chodec, nebo způsobem **pasivním**, jako např. **přepravovaná osoba**. I osobám, které se provozu na pozemních komunikacích účastní v podstatě pasivním způsobem, jsou některými ustanoveními tohoto zákona ukládány povinnosti, jejichž nerespektování je možné postihnout podle zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

Silniční vozidlo ve smyslu ust. § 2 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů:

Vozidlo – je motorové vozidlo, nemotorové vozidlo nebo tramvaj. V ustanovení § 3 zákona č. 56/2001 Sb., jsou uvedeny druhy vozidel:

- motocykly,
- osobní automobily,
- autobusy,
- nákladní automobily,
- speciální vozidla,
- přípojná vozidla,
- ostatní silniční vozidla.

Motorové vozidlo – je nekolejové vozidlo poháněné vlastním pohonnou jednotkou a trolejbus.

Nemotorové vozidlo – je vozidlo pohybující se pomocí lidské nebo zvířecí síly, například jízdní kolo, ruční vozík nebo potahové vozidlo.

Podle ustanovení § 57 odst. 2 č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, se jízdním kolem z hlediska provozu na pozemních komunikacích rozumí i koloběžka.

Pozemní komunikace jsou podle ustanovení § 2 odstavec 2 zákona číslo 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, děleny na kategorie:

- **Dálnice** – je pozemní komunikace označená dopravní značkou „Dálnice“. Podle ustanovení § 4 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, je dálnice uvedena jako pozemní komunikace určená pro rychlou dálkovou a mezistátní dopravu silničními motorovými vozidly, která je budována bez úrovnových křížení, s oddělenými místy

napojení pro vjezd a výjezd a která má směrově oddělené jízdní pásy. Podle položky č. 8 ČSN 73 6100 (Názvosloví silničních komunikací) je dálnice charakterizována jako silniční komunikace sloužící pro dopravní spojení mezi důležitými centry státního a mezinárodního významu, směrově rozdělená, s omezeným připojením a s omezeným přístupem, vyhrazená pro provoz motorových vozidel s konstrukční rychlostí stanovenou platnými pravidly silničního provozu; její křížení a křižovatky se všemi ostatními komunikacemi jsou řešeny mimoúrovňově.

obrázek č. 1 – dopravní značka „dálnice“

- **Silnice** – pro motorová vozidla je pozemní komunikace označená dopravní značkou „Silnice pro motorová vozidla“. Podle položky č. 11 ČSN 73 6100 (Názvosloví silničních komunikací) je vedena pouze „rychlostní silnice“, která je popsána jako silnice s omezeným připojením i přístupem vyhrazená pouze motorovým vozidlům se stanovenou konstrukční rychlostí podle platných pravidel silničního provozu, s mimoúrovňovými, výjimečně úrovňovými křižovatkami s ostatními komunikacemi.

obrázek č. 2 – dopravní značka „silnice pro motorová vozidla“

▪ **Místní komunikace** – veřejně přístupná pozemní komunikace, která slouží převážně místní dopravě na území obce. Může být vystavěna jako rychlostní místní komunikace, která je určena pro rychlou dopravu a přístupná pouze silničním motorovým vozidlům, jejichž nejvyšší povolená rychlost není nižší, než stanoví zvláštní předpis, kterým je zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů. Rychlostní místní komunikace má obdobné stavebně technické vybavení jako dálnice.

Účelová komunikace – podle ustanovení § 7 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, je popsána účelová komunikace, kterou je pozemní komunikace, která slouží ke spojení jednotlivých nemovitostí pro potřeby vlastníků těchto nemovitostí nebo ke spojení těchto nemovitostí s ostatními pozemními komunikacemi nebo k obhospodařování zemědělských a lesních pozemků. Příslušný silniční správní úřad může na návrh vlastníka účelové komunikace a po projednání s příslušným orgánem Policie České republiky upravit nebo omezit veřejný přístup na účelovou komunikace, pokud je to nezbytně nutné k ochraně oprávněných zájmů tohoto vlastníka.

2 DOPRAVNÍ VÝCHOVA

Výchovou se rozumí proces záměrného působení na osobnost člověka s cílem dosáhnout pozitivních změn v jejím vývoji.

Různá pojetí výchovy byla ovlivněna sociokulturními podmínkami, odlišnými koncepcemi pojetí člověka, akcentací jednotlivých stránek výchovného procesu. Někteří autoři chápou výchovu jako plně řízený proces ovlivnění nehotového člověka pedagogem nebo institucí, naplněný snahou podřídit jej normám instituce apod. Jiní akceptují úlohu samotného vychovávaného jako subjektu vlastního formování a zdůrazňují podíl na vlastním utváření. Třetí proud vychází při vymezení výchovy z interakce mezi pedagogem a žákem. Účinnost výchovy je závislá na míře interiorizace výchovných vlivů vychovávaným jedincem. K té dochází, je-li jedinec otevřen pedagogickému působení, odpovídá-li jeho zkušenosti, vytvoří-li se v jeho vědomí potřeby zdokonalovat se, stát se subjektem vlastního utváření. Neúčinnost čistě verbálního působení je nahrazována účinnější organizací zkušeností vychovávaného. Z moderního hlediska je proto výchova především procesem záměrného a cílevědomého vytváření a ovlivňování podmínek umožňujících optimální rozvoj každého jedince v souladu s individuálními dispozicemi a stimulujících jeho vlastní snahu stát se autentickou, vnitřně integrovanou a socializovanou osobností¹.

Z pedagogického hlediska by tedy děti měly získat prostřednictvím dopravní výchovy schopnosti sebejistého chování, respektive obezřetného chování v silničním provozu. Měly by znát pravidla provozu na pozemních komunikacích a v neposlední řadě by je taktéž měly dodržovat.

Dopravní výchovu lze rozdělit na část výchovnou a naukovou. Působení výchovné části dopravní výchovy má za cíl vypěstovat u dítěte návyky dodržování norem a být tak aktivním účastníkem provozu. Nauková část pak zahrnuje již výše uvedená pravidla provozu na pozemních komunikacích. Zároveň by měla odpovídat věkové kategorii vychovávaných.

Dopravní výchovu lze také chápat jako přípravu na budoucí roli řidičů motorových vozidel.

¹ PRŮCHA, J. *Pedagogický slovník*, 6. vydání, Praha : Portál, 2009, 400 s. ISBN 978-80-7367-647-6. s. 345.

Dopravní výchova je samozřejmou součástí vzdělání každého z nás. Jedná se o dlouhodobý a nepřetržitý proces. Začíná ve chvíli, kdy je dítě poprvé vedeno za ruku a vstupuje do provozu.

Dopravní výchova není opomíjena ve školách, ale také nesmí být zanedbávána v rodině. I když se děti setkávají s dopravní výchovou v předškolním věku v mateřských školách, posléze v základní škole, přesto tráví s rodiči více času a rodiče tak mají možnost své děti připravovat na chůzi či jízdu v provozu. Rodiče však mnohdy svým dětem dávají špatný příklad toho, jak se v silničním provozu chovat. Jsou pro ně špatným vzorem. Působení rodičů se omezuje na zákazy, příkazy a napominání. To je bohužel v současné době dáno také nedostatkem času, který rodiče postrádají ve výchově svých dětí.

2.1 SYSTÉM DOPRAVNĚ VÝCHOVNÉHO PŮSOBENÍ

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy stanoví v Rámcově vzdělávacím programu obsah dopravní výchovy dětí školního věku, ze kterého vychází učební osnovy jednotlivých škol. V rámci povinné školní docházky je dopravní výchova součástí některých předmětů, jako například prvouka, vlastivěda, přírodověda či občanská nauka.

Dětem předškolního věku je dopravní výchova vštěpována prostřednictvím her a pracovních činností v rámci programů výchovné práce. Děti se seznamují se světelnými signály, základními dopravními značkami a taktéž se seznamují s dopravními prostředky. Pomůcky, které jsou využívány k výchově předškoláků mohou být zakomponovány prostřednictvím omalovánků, skládanek, pexesa, motivačních předmětů (odrazky, reflexky), večerníčků v televizi či dětských časopisů.

Dopravní výchova na základních školách má své nezastupitelné místo. Nejohroženější věkovou kategorií účastníků provozu na pozemních komunikacích, jsou totiž právě děti. Provoz na našich ulicích a silnicích je čím dál hustší, a tedy i nebezpečnější. Na veřejných komunikacích potkáváme často děti a mládež na kolečkových bruslích, malých koloběžkách i skateboardech. Stávají se účastníky provozu na pozemních komunikacích, je proto důležité je včas seznamovat s možnými riziky i pravidly při pohybu.

Dětem základních škol je dána povinnost znát pravidla pro jízdu na kole i chůzi na komunikacích. Měly by se naučit uplatňovat a respektovat základní pravidla chůze a jízdy na kole. V 9. ročníku základních škol mají žáci možnost navštěvovat nepovinný předmět dopravní výchova, po jehož absolvování mohou získat ve věku 15 let řidičské oprávnění k jízdě na malém motocyklu a na mopedu².

V České republice je hlavním garantem za dopravní výchovu a veškeré aktivity v této oblasti BESIP – sekretariát Koordinační rady ministerstva dopravy a spojů pro bezpečnost provozu na pozemních komunikacích. BESIP organizuje celostátně dopravní výchovné programy, akce, soutěže. Výchovné materiály propaguje formou didaktických materiálů a pomůcek. Spolupracuje s koordinátory Krajských úřadů v jednotlivých regionech. Dále spolupracuje se všemi zainteresovanými resorty a organizacemi – MŠMT, Ministerstvem vnitra, Ministerstvem dopravy, Ministerstvem zdravotnictví, Policií České republiky, Autoklubem České republiky, Ústředním automotoklubem České republiky, Českým Červeným křížem, Českým rozhlasem, Českou televizí, pojišťovnami, a jinými organizacemi.

Hlavními úkoly BESIPu je organizace dopravní výchovy mladších dětí jako zájmovou činností prostřednictvím mateřských škol, školních družin, domů dětí a mládeže. Snahou je soustředit dopravní výchovu zejména na věkovou kategorii dětí do 10 let. V maximální míře využívá dětská dopravní hřiště jako nejúčinnější formu dopravní výchovy. Využívá výchovného programu – „Dopravní soutěž mladých cyklistů“, který obsahuje základní informace v oblasti dopravních předpisů, techniky jízdy, technických dovedností a první pomoci. Motivuje děti k zájmu o dopravní výchovu možnostmi získat „průkaz cyklisty“. Zabezpečuje dopravní výchovu ve speciálních školách formou besed a soutěží a organizuje dětské letní tábory³.

BESIP je také iniciativní v řešení problémů týkajících se silniční sítě. Jako příklad lze uvést zřizování přechodů pro chodce, či výstavba ostrůvků na pozemních komunikacích.

² VOTRUBA, J. *Dopravní výchova v rodině*. 1. vydání. Praha : Fortuna, 2001. 32 s. ISBN 80-7168-790-1. s. 2.

³ BESIP. *Policie a dopravní výchova dětí*. 2. vydání. Praha : MDS, 2001. 26 s. s. 6.

Z neznámějších celostátně organizovaných akcí BESIPu uvádím „Zlatá zebra“, dopravní soutěž mladých cyklistů nebo výtvarná soutěž „Děti, pozor červená“, které budou dále zmiňovány v následující kapitole.

2.2 FORMY A METODY DOPRAVNÍ VÝCHOVY

Současné učební osnovy základních škol respektují potřeby dopravní výchovy jen částečně. Jednou z neúčinnějších forem dopravní výchovy je:

- **Výcvik a výuka na dětských dopravních hřištích** – v České republice je jich více než sto. Jde vlastně o praktickou část dopravní výchovy – aplikaci pravidel silničního provozu v terénu bez nebezpečí okolního provozu. Na dopravních hřištích probíhá výcvik žáků 4. – 6. ročníků, jde hlavně o výcvik cyklisty. Každý žák určité věkové kategorie absolvuje ucelený několikafázový výcvik. Někde kapacita a umístění hřiště umožňuje i výcvik chodců – dětí předškolního věku a žáků 1. – 3. ročníků ZŠ popřípadě výcvik ve zdokonalování jízdy na kole pro žáky 7. – 9. ročníků základních škol. Všechny prvky příslušných ustanovení pravidel lze procvičovat zcela bez nebezpečí skutečného provozu. Cvičení je věrným odrazem situací vznikajících v silničním provozu. Lze „sehrát“ i dopravní nehodu a rozebrat její příčiny. Učitel má možnost individuálního přístupu k žákům, bezprostředně může opravovat všechny chyby, kterých se děti dopouští.
- **Výtvarná soutěž „Děti pozor, červená!“** – je určena dětem ve věku 4 – 15 let. Je vyhlášována ve dvouletých intervalech v lednu a v únoru v mateřských školách, v základních školách, ve speciálních školách a v domovech dětí a mládeže. Cílem soutěže je podpořit zájem dětí o dopravní problematiku a přispět k jejich správnému dopravnímu myšlení formou tvorby výtvarných prací s dopravně – bezpečnostní tematikou.
- **Rozhlasový program „Zlatá zebra“** – je určen žákům základních škol ve věku 7 – 11 let. Vyhláší se také ve dvouletých intervalech a probíhá zpravidla na začátku druhého pololetí školního roku

(v únoru až dubnu). Jeho cílem je shrnout zásady bezpečného chování a jednání v silničním provozu a podpořit vzájemnou spolupráci škol, policie a rodičů při dopravní výchově dětí. Celý cyklus se skládá z deseti motivačních lekcí, na základě jejichž poslechu děti řeší příslušné úkoly v pracovních sešitech. Pořady jsou vysílány na stanicích Českého rozhlasu tak, aby minimálně narušovaly vyučování. Správnost řešení kontroluje třídní učitel, který by měl s žáky rozebrat nejčastější chyby, kterých se děti dopouští. Součástí závěru programu by měla být beseda s dopravním odborníkem – policistou.

- **Dopravní soutěž mladých cyklistů** – je organizována každoročně pro žáky 4. – 8. ročníků základních škol. Tato soutěž má svá základní a obvodní kola. Ti nejlepší se mohou dostat do celostátního finále a vyvrcholením je případná účast v obdobných mezinárodních soutěžích. Cílem soutěže je podněcovat a zvyšovat zájem dětí o dopravní výchovu a motorismus, ověřovat znalosti cyklistů, jejich dovednosti v uplatnění pravidel a v technice jízdy, v provádění oprav jízdního kola, ošetřování zraněného, apod..

Kromě výše uvedených celostátně vyhlašovaných dopravních akcí jsou vyhlašovány prostřednictvím BESIPu různé další soutěže místního významu. Jde převážně o jednorázové akce s řešením testových otázek, které se uskutečňují v letních táborech dětí nebo soutěžích organizovaných domy dětí a mládeže. Ani tyto akce se většinou neobejdou bez spolupráce policie.

Vhodnou a oblíbenou metodou dopravní výchovy jsou návštěvy policistů ve škole a jejich besedy s dětmi. Tyto besedy mají nesporný význam nejen pro vlastní vzdělávací proces, ale mohou navazovat i správný vztah k policistům. Uniforma ve škole budí respekt, je to pro děti velká událost. To, co řekne policista, si zpravidla dítě zapamatuje déle, než sebelepší projev učitele. Také varování z mnoha nešťastných událostí v dítěti zanechá určitou stopu. Starší zkušení policisté volí při besedách často zajímavé a osvědčené postupy⁴.

⁴ INDRÁKOVÁ, D. *Faktory ovlivňující chování účastníků silničního provozu a jejich využití v dopravní výchově na školách*. Diplomová práce. Olomouc : UP, 2006. s. 39.

Projekt určený pro žáky 2. tříd základních škol nazvaný „Ajaxův zápisník“ je preventivním projektem Policie České republiky, který prezentují příslušníci preventivně informačních skupin Policie České republiky. Cílem tohoto projektu je zvyšovat právní vědomí již u dětí mladšího školního věku. Průvodce jim dělá policejní pes Ajax. Pomocí Ajaxova zápisníku se žáci druhých tříd základních škol seznamují s běžnými každodenními záležitostmi v silničním provozu, vlastní bezpečností. Zároveň se pomocí tohoto zápisníku učí předcházet sociálně patologickým jevům jako jsou šikana, alkohol, nealkoholové drogy, hazardní hry.

3 DOPRAVNÍ NEHODOVOST DĚTÍ

Každoročně se zvyšuje počet dopravních nehod i počet osob při těchto nehodách postižených. Často se kolem sebe setkáváme s bezohledností, agresivitou a riskováním. Chceme-li děti uchránit před nehodami, je důležité včasné učení základních pravidel bezpečného chování v provozu na pozemních komunikacích. Je důležité děti naučit, aby se disciplinovaně a samostatně pohybovaly v dopravních situacích, na ulici, hřišti, a aby znaly základní pravidla a rizika při pohybu v silničním provozu.

Každá dopravní nehoda, při které je postiženo dítě, je daleko vážnější či tragičtější než když se jedná o nehodu, při níž dojde k postižení dospělého. Často je velice komplikované zjistit viníka dopravní nehody a zcela často nemusí být ani nešťastné události objasněny. Statistika dopravních nehod dětí a jejich následků je už několik let stabilizována a nijak výrazně se nemění. Můžeme konstatovat, že zásluhu na tomto stavu nese realizace řady programů dopravní výchovy určených dětem.

Jako nejčastější příčiny dopravní nehodovosti dětí lze uvést vběhnutí dětí do vozovky bez rozhlédnutí, způsobené roztržitostí či věnováním se her. Děti jako cyklisté také často chybují, kdy se například neohlédnou a vyjíždí na silnici z místa ležícího mimo silniční provoz, dále se nepřesvědčí a náhle vybočí vlevo při odbočování vlevo, při objíždění skupiny chodců či objíždění překážky. Děti zapomenou dát přednost zprava vozidlům přijíždějícím zprava. Další kapitolou jsou i nehody, které způsobují dospělí řidiči, kteří v důsledku nepozornosti srazí dítě jdoucí po silnici nebo jedoucí na jízdním kole.

3.1 STATISTIKA DOPRAVNÍ NEHODOVOSTI REGIONU PROSTĚJOV

Každá statistika je svým způsobem relativní. Zde ji však musíme chápat jako jedinou zpětnou vazbu, která nám ukazuje úspěšnost či neúspěšnost působení dopravní výchovy.

V této diplomové práci bude použita statistika rozboru dopravních nehod v období let 2007 – 2010 a období 1. čtvrtletí roku 2011 v konkrétním regionu a to okresu Prostějov.

Kategorie	2007	2008	2009	2010	I.čtvr. 2011
Celkem DN	1257	1101	655	608	159
Účastníci do 15 let	16	13	30	31	9

Tabulka č. 1 – Dopravní nehody v období let 2007 – 2010 a období 1. čtvrtletí roku 2011.

Z uvedené tabulky lze vyvodit rozbor dopravních nehod, jejichž účastníky jsou děti nebo mládež do 15 let. Ti mohou být nejen poškozenými, ale třeba i viníky, ale v každém případě byly poškozenými.

Při počtu nehod, který byl v roce 2007 nejvyšší z pěti uvedených ročníků bylo zaprotokolováno 16 osob, což znamená, že zhruba při každé 79 dopravní nehodě bylo účastníkem dopravní nehody dítě do 15 let. V roce 2008 při relativně menším počtu dopravních nehod bylo zaprotokolováno o 3 osoby méně než v roce 2007, což znamenalo, že při každé 85 dopravní nehodě došlo ke zranění dítěte do 15 let. V roce 2009 byli účastníci do 15 let při každé 22 dopravní nehodě. V roce 2010 při každé 20 dopravní nehodě a v 1. čtvrtletí roku 2011 je statisticky vykázáno, že při každé 18 dopravní nehodě je účastníkem dítě do 15 let.

Z výše uvedeného rozboru lze konstatovat, že dnešní hektická a uspěchaná doba vyžaduje výuku dopravní výchovy dětí a mládeže k bezpečnosti.

II. P R A K T I C K Á Č Á S T

1 METODOLOGICKÁ ČÁST

V teoretické části mé diplomové práce jsem se zaměřil na základní pojmový aparát dopravní výchovy, systém dopravně výchovného působení, formy a metody dopravní výchovy a na statistiku dopravní nehodovosti dětí. Kvalitativním způsobem jsem se snažil zjistit, jak jsou děti připraveny na bezpečný pohyb v silničním provozu a v jakém rozsahu jsou děti schopny použít své poznatky v praxi.

1.1 CÍL VÝZKUMU

Cílem výzkumu bylo zjistit jaká je úroveň znalostí dopravní výchovy žáků na základních školách. V empirické části se budu zabývat vyhodnocením dotazníkového šetření.

1.2 DRUH VÝZKUMU

Výzkum lze charakterizovat jako kvalitativní, je založen na subjektivních názorech a připouští existenci více realit⁵. Kvalitativním přístupem lze získat hloubkový popis případů.

1.3 VÝZKUMNÝ SOUBOR

Pro výzkum byly vybrány děti základních škol v obcích Luká a Hvozd. Jednalo se o žáky I. i II. stupňů základních škol.

1.4 VÝBĚR VÝZKUMNÉHO SOUBORU

Výběr výzkumného souboru vychází již ze stanoveného cíle. Základní školy byly vybrány se záměrem, že se jedná o obecní školy a tudíž nemají takovou možnost výuky dopravní výchovy jako školy městské, které mají

⁵ CHRÁSKA, M. *Úvod do výzkumu v pedagogice*, 1. vydání. Olomouc : 2003, 200 s. ISBN 80-244-0765-5, s. 40.

daleko lepší podmínky jak pro výuku na dopravních hřištích, tak v četnosti besed se zainteresovanými složkami.

1.5 SBĚR DAT

Ke svému výzkumu jsem si zvolil metodu dotazníkového šetření. Bylo použito dotazníku používaného na základních školách v osmdesátých letech 20. století a tento dotazník byl upraven do současné právní podoby. V dotazníku bylo ponecháno 17 otázek a první dvě otázky se týkaly věku a pohlaví žáka. Tento výzkum proběhl 13. dubna 2011 v Základní škole Hvozd a 19. dubna 2011 v Základní škole Luká.

Výzkumu se zúčastnilo 83 žáků základních škol. 11 žáků prvního stupně ZŠ Hvozd a 72 žáků prvního i druhého stupně ZŠ Luká. Ředitelé obou škol souhlasili s vyplněním dotazníků žáky a také dohlédli na jejich vyplnění a sesbírání.

2 OPERACIONALIZACE DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

Proměnné vlastnosti, které ve věcné hypotéze vystupují, se zpravidla následně operacionalizují, tj. vyjadřují tak, aby je bylo možné přesně zachytit, tj. změřit⁶.

Mnou stanovená věcná hypotéza byla formulována tvrzením, že vyšší úrovně znalostí dopravní výchovy budou dosahovat chlapci druhého stupně základní školy.

Věcné hypotézy se ověřují pomocí statistických metod, tedy převádějí se na statistické hypotézy, respektive hypotetická tvrzení, která se vyjadřují ve statistických termínech, které jsou užívány v komentářích k jednotlivým otázkám dotazníkového šetření.

2.1 FORMULACE HYPOTÉZ

Pomocí hypotéz si ověříme platnost uvedených tvrzení na některé vybrané otázky týkající se základních znalostí pravidel silničního provozu a jejich dodržování k zachování bezpečnosti a plynulosti silničního provozu.

V otázce číslo 3 se ptám žáků, po které straně chodníku se chodí. K této otázce jsem si stanovil následující hypotézy:

H₀: Žáci vědí, že se chodí po pravé straně chodníku

H_A: Žáci se nezabývají tím, po které straně chodníku se chodí

Na otázku číslo 4 žáci odpovídali, zda-li vědí po které straně vozovky se chodí. Zvolil jsem tyto hypotézy:

H₀: Žáci vědí, že se chodí po levé straně vozovky

H_A: Žáci nerespektují pravidla silničního provozu a nechodí po levé straně vozovky

⁶ CHRÁSKA, M. *Úvod do výzkumu v pedagogice*, 1. vydání. Olomouc : 2003, 200 s. ISBN 80-244-0765-5, s. 77.

Otázka číslo 8 se zabývá bezpečným přecházením vozovky.

H₀: Žáci se při přecházení vozovky vždy rozhlédnou

H_A: Žáci se při přecházení vozovky nerozhlíží, zda-li mohou bezpečně přejít

Další otázka důležitá pro osobní bezpečnost žáka je otázka číslo 12.

H₀: Žáci dbají na vlastní bezpečnost a nepřechází v nebezpečných případech železniční přejezd

H_A: Žáci se neřídí světelným výstražným zařízením a přecházejí železniční přejezd v nebezpečných situacích

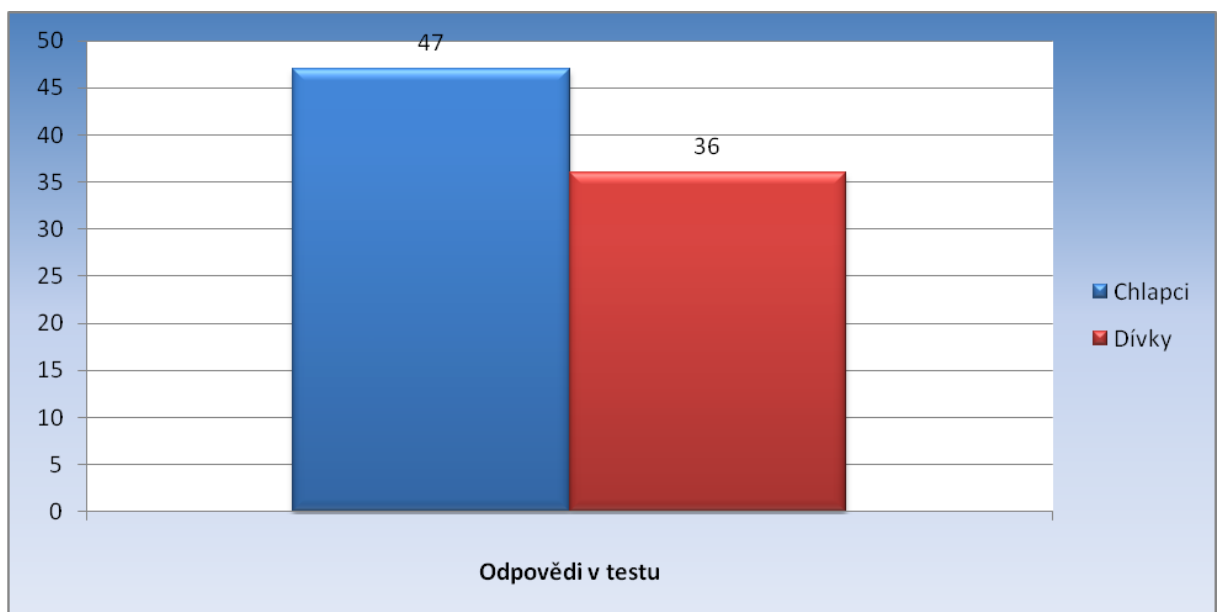
V poslední vybrané otázce číslo 15 se zabývám znalostí žáků, zda-li ví, kdy smějí jezdit sami po silnici bez dozoru.

H₀: Žáci vědí, od kolika roků smí jezdit sami po silnici bez dozoru

H_A: Žáci nemají znalosti o tom, kdy smí sami vyrazit bez dozoru na silnici

- 1) Jsem:
a) chlapec
b) děvče

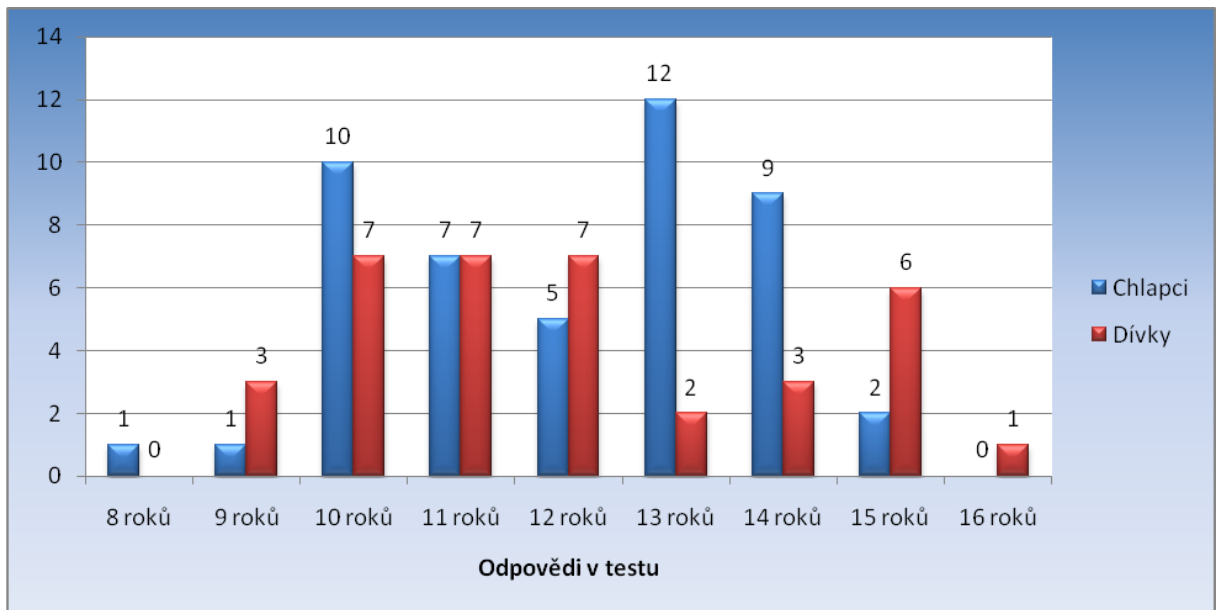
Otázka č. 1	
chlapci	dívky
47	36

Dotazníkového šetření se zúčastnili žáci základních škol Luká a Hvozd, a to v celkovém počtu 83 dotázaných, z toho 36 dívek a 47 chlapců.

2) Je mi roků.

Otázka č. 2					
		Celkem			Celkem
Věk žáka		chlapci	dívky		
I. stupeň	8 roků	A	1	0	1
		%	2,13%	0,00%	1,20%
	9 roků	A	1	3	4
		%	2,13%	8,33%	4,82%
	10 roků	A	10	7	17
		%	21,28%	19,44%	20,48%
11 roků	A	7	7	14	
	%	14,89%	19,44%	16,87%	
Celkem I. stupeň		A	19	17	36
		%	52,78%	47,22%	100,00%
II. stupeň	12 roků	A	5	7	12
		%	10,64%	19,44%	14,46%
	13 roků	A	12	2	14
		%	25,53%	5,56%	16,87%
	14 roků	A	9	3	12
		%	19,15%	8,33%	14,46%
	15 roků	A	2	6	8
		%	4,26%	16,67%	9,64%
	16 roků	A	0	1	1
		%	0,00%	2,78%	1,20%
Celkem II. stupeň		A	28	19	47
		%	59,57%	40,43%	100,00%
Celkem		A	47	36	83
		%	56,63%	43,37%	100,00%

Z celkového počtu 83 dotazovaných žáků byla nejvyšší četnost, a to 25,53 % žáků chlapců ve věku 13 let. Stejné množství děvčat a chlapců ve věku 11 let. Nejmladší chlapec měl 8 let a nejstarší dívka měla 16 roků.

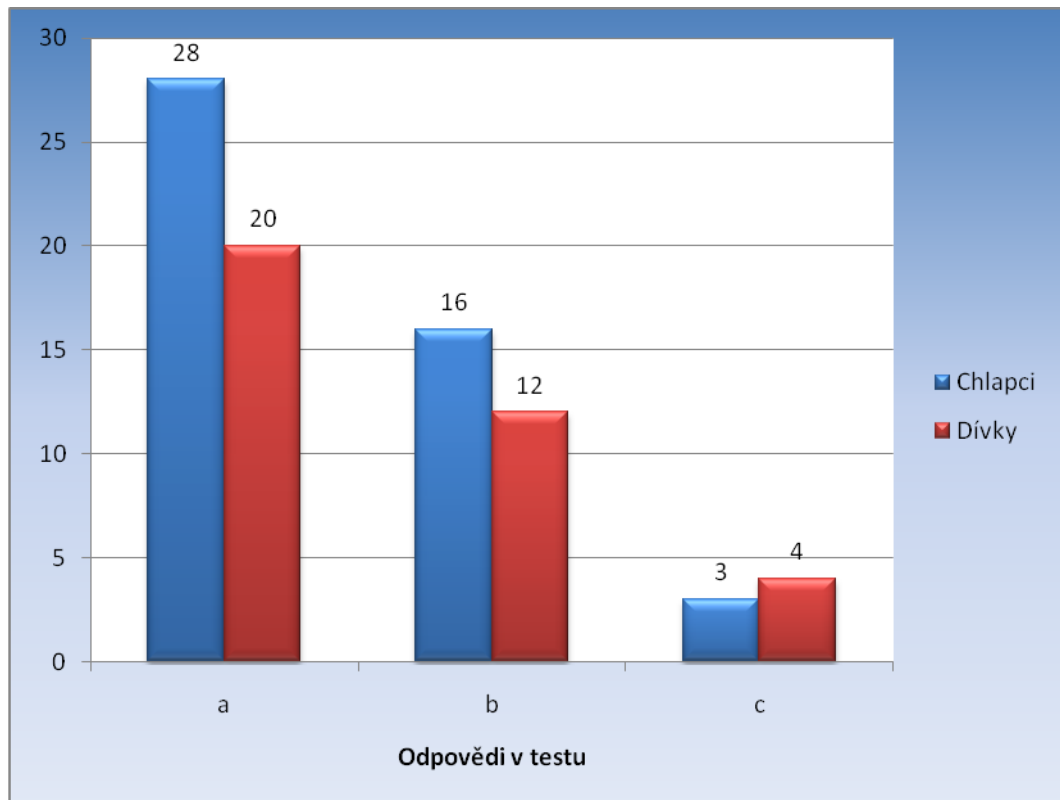
3) Po které straně chodníku se chodí?

a) po pravé

b) po levé

c) po té straně, kde je více místa

Otázka č. 3												
Odpověď v testu		a		b		c		Celkem		Celkem		
Věk žáka		chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky			
I. stupeň	8 roků	A	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1
		%	3,57%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,13%	0,00%	1,20%	
	9 roků	A	1	1	0	1	0	1	1	3	4	
		%	3,57%	5,00%	0,00%	8,33%	0,00%	25,00%	2,13%	8,33%	4,82%	
	10 roků	A	7	5	1	2	2	0	10	7	17	
		%	25,00%	25,00%	6,25%	16,67%	66,67%	0,00%	21,28%	19,44%	20,48%	
	11 roků	A	4	3	3	4	0	0	7	7	14	
		%	14,29%	15,00%	18,75%	33,33%	0,00%	0,00%	14,89%	19,44%	16,87%	
	Celkem I. stupeň	A	22		11		3		19	17	36	
		%	61,11%		30,56%		8,33%		52,78%	47,22%	100,00%	
II. stupeň	12 roků	A	2	5	3	2	0	0	5	7	12	
		%	7,14%	25,00%	18,75%	16,67%	0,00%	0,00%	10,64%	19,44%	14,46%	
	13 roků	A	7	2	5	0	0	0	12	2	14	
		%	25,00%	10,00%	31,25%	0,00%	0,00%	0,00%	25,53%	5,56%	16,87%	
	14 roků	A	5	2	4	1	0	0	9	3	12	
		%	17,86%	10,00%	25,00%	8,33%	0,00%	0,00%	19,15%	8,33%	14,46%	
	15 roků	A	1	2	0	1	1	3	2	6	8	
		%	3,57%	10,00%	0,00%	8,33%	33,33%	75,00%	4,26%	16,67%	9,64%	
	16 roků	A	0	0	0	1	0	0	0	1	1	
		%	0,00%	0,00%	0,00%	8,33%	0,00%	0,00%	0,00%	2,78%	1,20%	
Celkem II. stupeň	A	26		17		4		28	19	47		
	%	55,32%		36,17%		8,51%		59,57%	40,43%	100,00%		
Celkem	A	28	20	16	12	3	4	47	36	83		
	%	33,73%	24,10%	19,28%	14,46%	3,61%	4,82%	56,63%	43,37%	100,00%		
Celkem		48		28		7				83		
Celkem v %		57,83%		33,73%		8,43%				100,00%		

Pro tuto otázku byly zvoleny následující hypotézy k vyvození závěrů:

H₀: Žáci vědí, že se chodí po pravé straně chodníku

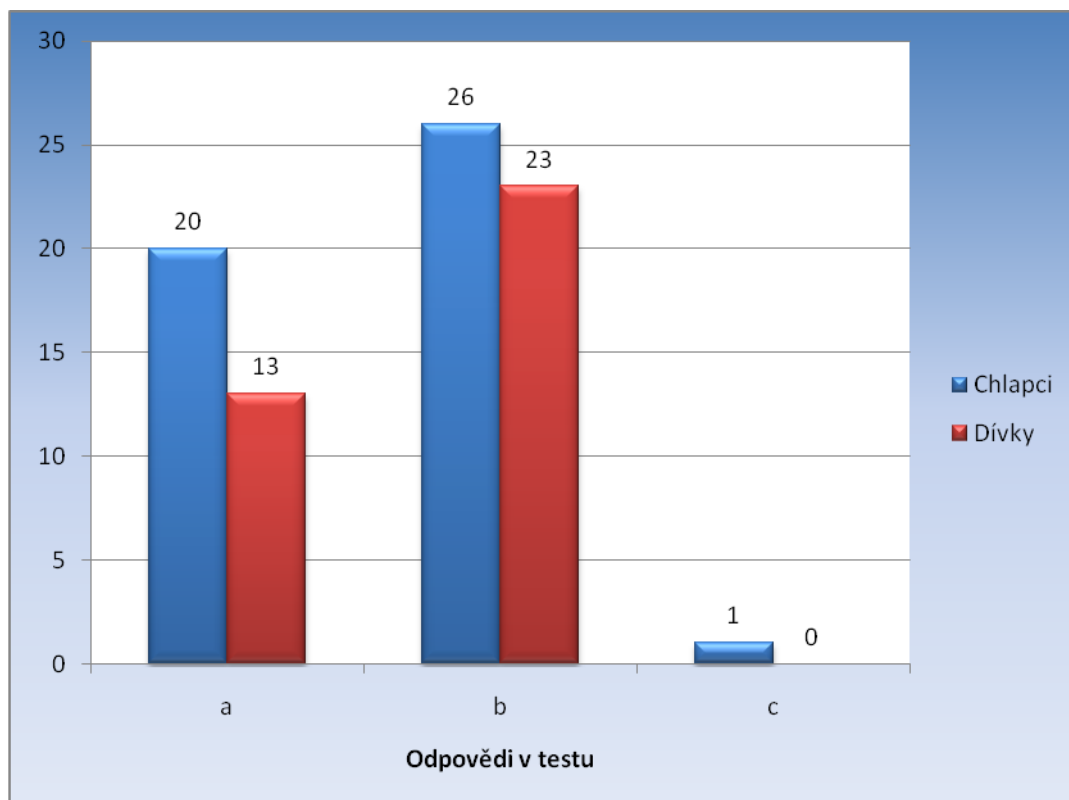
H_A: Žáci se nezabývají tím, po které straně chodníku se chodí

Šetřením mezi žáky bylo zjištěno, že 57 % dotázaných odpovědělo na uvedenou otázku správně. U této otázky bylo větší procento správných odpovědí mezi žáky prvního stupně. Z tohoto výzkumu dané otázky plyne, že můžeme přijmout nulovou hypotézu.

4) Tam, kde není chodník, se chodí:

- a) po pravém okraji silnice
- b) po levém okraji silnice
- c) po té straně, kde je více místa

Otázka č. 4											
Odpověď v testu		a		b		c		Celkem		Celkem	
Věk žáka		chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky		
I. stupeň	8 roků	A	1	0	0	0	0	1	0	1	
		%	5,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,13%	0,00%	1,20%
	9 roků	A	0	2	1	1	0	0	1	3	4
		%	0,00%	15,38%	3,85%	4,35%	0,00%	0,00%	2,13%	8,33%	4,82%
	10 roků	A	5	5	5	2	0	0	10	7	17
		%	25,00%	38,46%	19,23%	8,70%	0,00%	0,00%	21,28%	19,44%	20,48%
	11 roků	A	4	2	3	5	0	0	7	7	14
		%	20,00%	15,38%	11,54%	21,74%	0,00%	0,00%	14,89%	19,44%	16,87%
Celkem I. stupeň		A	19		17		0		19	17	36
		%	52,78%		47,22%		0,00%		52,78%	47,22%	100,00%
II. stupeň	12 roků	A	3	3	2	4	0	0	5	7	12
		%	15,00%	23,08%	7,69%	17,39%	0,00%	0,00%	10,64%	19,44%	14,46%
	13 roků	A	5	0	7	2	0	0	12	2	14
		%	25,00%	0,00%	26,92%	8,70%	0,00%	0,00%	25,53%	5,56%	16,87%
	14 roků	A	2	0	6	3	1	0	9	3	12
		%	10,00%	0,00%	23,08%	13,04%	100,00%	0,00%	19,15%	8,33%	14,46%
	15 roků	A	0	1	2	5	0	0	2	6	8
		%	0,00%	7,69%	7,69%	21,74%	0,00%	0,00%	4,26%	16,67%	9,64%
	16 roků	A	0	0	0	1	0	0	0	1	1
		%	0,00%	0,00%	0,00%	4,35%	0,00%	0,00%	0,00%	2,78%	1,20%
Celkem II. stupeň		A	14		32		1		28	19	47
		%	29,79%		68,09%		2,13%		59,57%	40,43%	100,00%
Celkem		A	20	13	26	23	1	0	47	36	83
		%	24,10%	15,66%	31,33%	27,71%	1,20%	0,00%	56,63%	43,37%	100,00%
Celkem			33		49		1				83
Celkem v %			39,76%		59,04%		1,20%				100,00%

Jelikož se jedná o jedno ze základních pravidel silničního provozu, stanovil jsem pro tuto otázku následující hypotézy:

H₀: Žáci vědí, že se chodí po levé straně vozovky

H_A: Žáci nerespektují pravidla silničního provozu a nechodí po levé straně vozovky

Předpokládal bych, že úspěšnost při odpovědích bude vyšší. Na tuto otázku odpovědělo správně 59 % dotázaných, z nichž větší podíl tvořili žáci druhého stupně. Závěrem můžeme přijmout nulovou hypotézu.

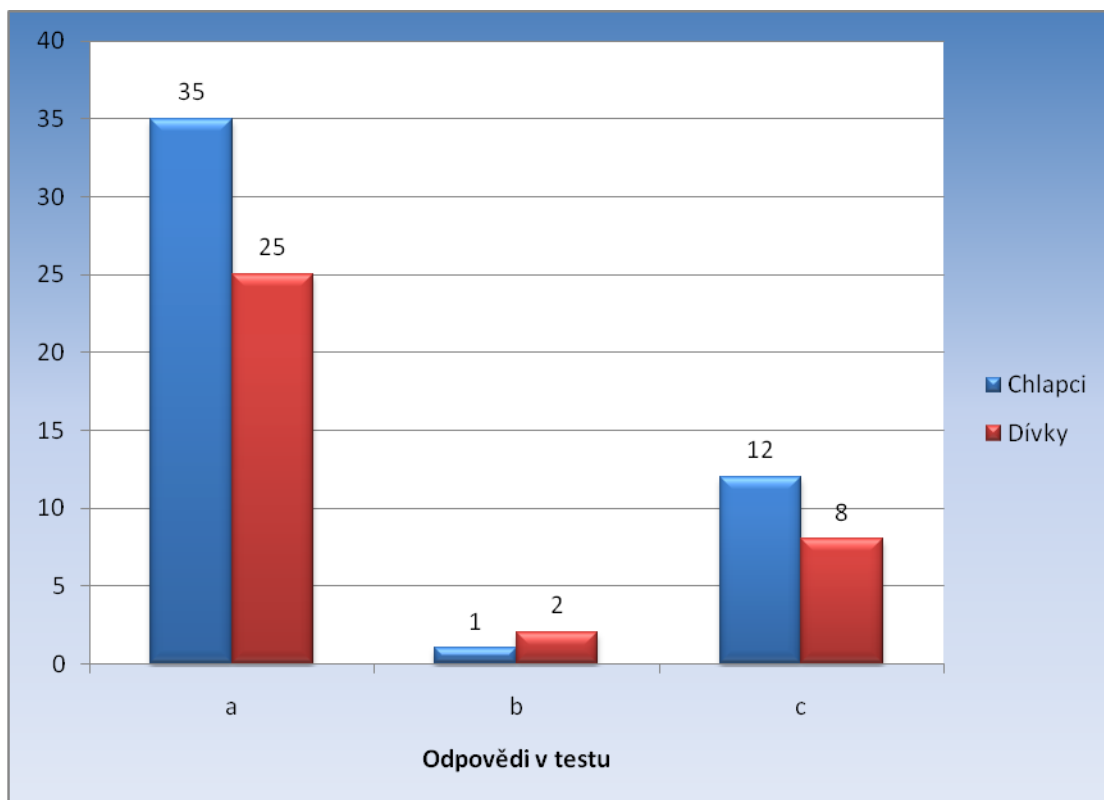
5) Při chůzi po silnici smějí jít vedle sebe:

a) nejvíce dva chodci

b) nejvíce tři chodci

c) i čtyři chodci, ale jenom tak, aby nepřekáželi vozidlům

Otázka č. 5											
Odpověď v testu		a		b		c		Celkem		Celkem	
Věk žáka		chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky		
I. stupeň	8 roků	A	1	0	0	0	0	1	0	1	
		%	2,86%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,08%	0,00%	1,20%
	9 roků	A	1	2	0	0	0	1	1	3	4
		%	2,86%	8,00%	0,00%	0,00%	0,00%	12,50%	2,08%	8,57%	4,82%
	10 roků	A	6	4	0	0	4	3	10	7	17
		%	17,14%	16,00%	0,00%	0,00%	33,33%	37,50%	20,83%	20,00%	20,48%
	11 roků	A	4	3	1	2	2	2	7	7	14
		%	11,43%	12,00%	100,00%	100,00%	16,67%	25,00%	14,58%	20,00%	16,87%
Celkem I. stupeň		A	21		3		12		19	17	36
		%	58,33%		8,33%		33,33%		52,78%	47,22%	100,00%
II. stupeň	12 roků	A	2	5	0	0	3	2	5	7	12
		%	5,71%	20,00%	0,00%	0,00%	25,00%	25,00%	10,42%	20,00%	14,46%
	13 roků	A	10	2	0	0	2	0	12	2	14
		%	28,57%	8,00%	0,00%	0,00%	16,67%	0,00%	25,00%	5,71%	16,87%
	14 roků	A	9	3	0	0	0	0	9	3	12
		%	25,71%	12,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	18,75%	8,57%	14,46%
	15 roků	A	1	6	0	0	1	0	2	6	8
		%	2,86%	24,00%	0,00%	0,00%	8,33%	0,00%	4,17%	17,14%	9,64%
	16 roků	A	1	0	0	0	0	0	1	0	1
		%	2,86%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,08%	0,00%	1,20%
Celkem II. stupeň		A	39		0		8		28	18	47
		%	83,10%		0,00%		17,02%		59,57%	38,30%	97,87%
Celkem		A	35	25	1	2	12	8	48	35	83
		%	42,17%	30,12%	1,20%	2,41%	14,46%	9,64%	57,83%	42,17%	100,00%
Celkem			60		3		20				83
Celkem v %			72,29%		3,61%		24,10%				100,00%

Na tuto otázku odpovědělo správně 72 % respondentů. Větší procento správných odpovědí měli žáci druhého stupně.

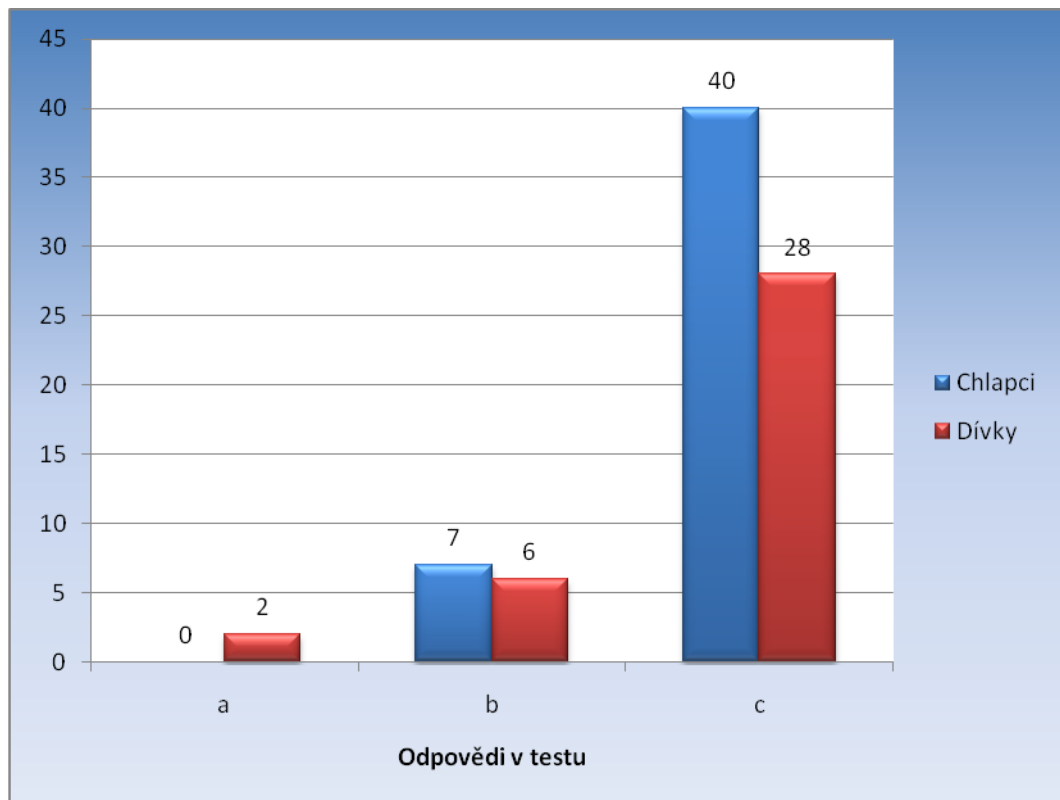
6) Vozovku přecházíme:

a) libovolným způsobem

b) šikmo, co nejrychleji

c) kolmo ke směru provozu, urychleně, opatrně

Otázka č. 6											
Odpověď v testu		a		b		c		Celkem		Celkem	
Věk žáka		chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky		
I. stupeň	8 roků	A	0	0	1	0	0	0	1	0	1
		%	0,00%	0,00%	14,29%	0,00%	0,00%	0,00%	2,13%	0,00%	1,20%
	9 roků	A	0	0	0	0	1	3	1	3	4
		%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,50%	10,71%	2,13%	8,33%	4,82%
	10 roků	A	0	0	2	2	8	5	10	7	17
		%	0,00%	0,00%	28,57%	33,33%	20,00%	17,86%	21,28%	19,44%	20,48%
	11 roků	A	0	0	1	1	6	6	7	7	14
		%	0,00%	0,00%	14,29%	16,67%	15,00%	21,43%	14,89%	19,44%	16,87%
Celkem I. stupeň		A	0		7		29		19	17	36
		%	0,00%		19,44%		80,56%		52,78%	47,22%	100,00%
II. stupeň	12 roků	A	0	1	0	2	5	4	5	7	12
		%	0,00%	50,00%	0,00%	33,33%	12,50%	14,29%	10,64%	19,44%	14,46%
	13 roků	A	0	1	3	0	9	1	12	2	14
		%	0,00%	50,00%	42,86%	0,00%	22,50%	3,57%	25,53%	5,56%	16,87%
	14 roků	A	0	0	0	0	9	3	9	3	12
		%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	22,50%	10,71%	19,15%	8,33%	14,46%
	15 roků	A	0	0	0	1	2	5	2	6	8
		%	0,00%	0,00%	0,00%	16,67%	5,00%	17,86%	4,26%	16,67%	9,64%
	16 roků	A	0	0	0	0	0	1	0	1	1
		%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	3,57%	0,00%	2,78%	1,20%
Celkem II. stupeň		A	2		6		39		28	19	47
		%	4,25%		12,77%		82,98%		59,57%	40,43%	100,00%
Celkem		A	0	2	7	6	40	28	47	36	83
		%	0,00%	2,41%	8,43%	7,23%	48,19%	33,73%	56,63%	43,37%	100,00%
Celkem		2		13		68				83	
Celkem v %		2,41%		15,66%		81,93%				100,00%	

Úspěšnost odpovědí byla 82 % a rozdíl mezi prvním a druhým stupněm nebyl v úspěšnosti odpovědí takřka žádný.

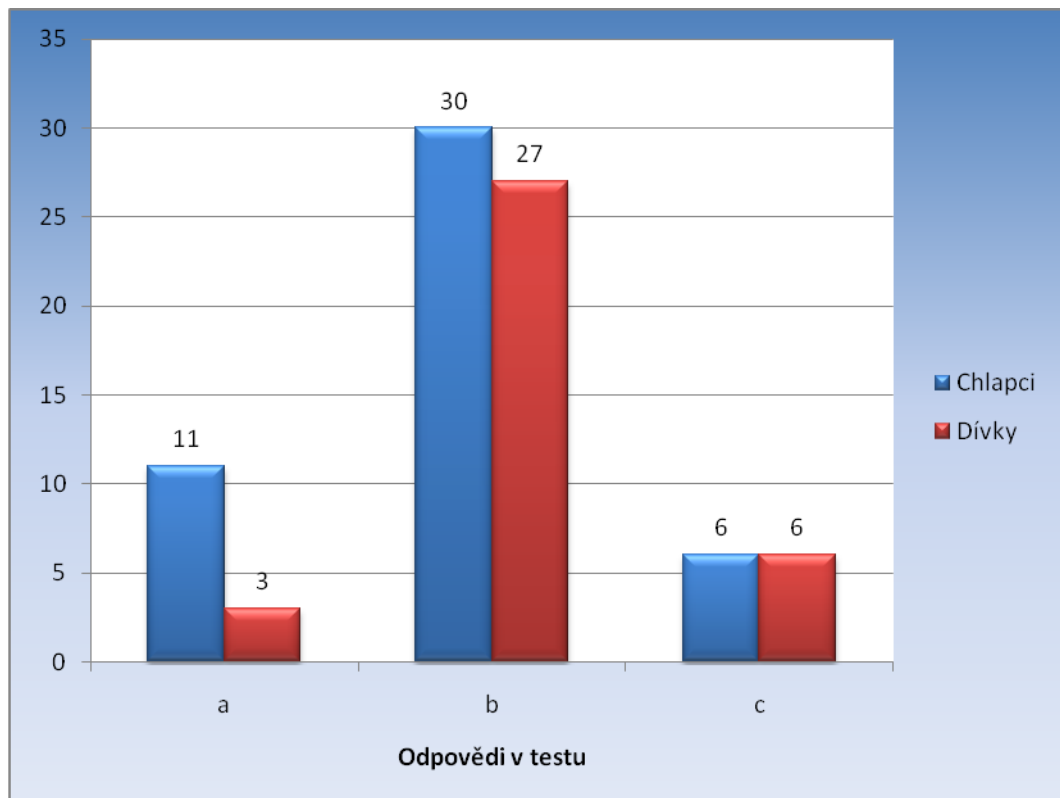
7) Na vyznačeném přechodu se přechází:

a) po té straně, kde je více míst

b) po pravé straně

c) po levé straně

Otázka č. 7												
Odpověď v testu		a		b		c		Celkem		Celkem		
Věk žáka		chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky			
I. stupeň	8 roků	A	0	0	1	0	0	0	1	0	1	
		%	0,00%	0,00%	3,33%	0,00%	0,00%	0,00%	2,13%	0,00%	1,20%	
	9 roků	A	1	0	0	3	0	0	1	3	4	
		%	9,09%	0,00%	0,00%	11,11%	0,00%	0,00%	2,13%	8,33%	4,82%	
	10 roků	A	4	0	6	6	0	1	10	7	17	
		%	36,36%	0,00%	20,00%	22,22%	0,00%	16,67%	21,28%	19,44%	20,48%	
	11 roků	A	1	0	6	5	0	2	7	7	14	
		%	9,09%	0,00%	20,00%	18,52%	0,00%	33,33%	14,89%	19,44%	16,87%	
	Celkem I. stupeň		A	6		27		3		19	17	36
			%	16,67%		75,00%		8,33%		52,78%	47,22%	100,00%
II. stupeň	12 roků	A	1	0	4	6	0	1	5	7	12	
		%	9,09%	0,00%	13,33%	22,22%	0,00%	16,67%	10,64%	19,44%	14,46%	
	13 roků	A	0	0	9	2	3	0	12	2	14	
		%	0,00%	0,00%	30,00%	7,41%	50,00%	0,00%	25,53%	5,56%	16,87%	
	14 roků	A	3	0	3	2	3	1	9	3	12	
		%	27,27%	0,00%	10,00%	7,41%	50,00%	16,67%	19,15%	8,33%	14,46%	
	15 roků	A	1	2	1	3	0	1	2	6	8	
		%	9,09%	66,67%	3,33%	11,11%	0,00%	16,67%	4,26%	16,67%	9,64%	
	16 roků	A	0	1	0	0	0	0	0	1	1	
		%	0,00%	33,33%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,78%	1,20%	
Celkem II. stupeň		A	8		30		9		28	19	47	
		%	17,02%		63,83%		19,15%		59,57%	40,43%	100,00%	
Celkem		A	11	3	30	27	6	6	47	36	83	
		%	13,25%	3,61%	36,14%	32,53%	7,23%	7,23%	56,63%	43,37%	100,00%	
Celkem			14		57		12				83	
Celkem v %			16,87%		68,67%		14,46%				100,00%	

Podíl správných odpovědí na tuto otázku bylo u žáků prvního stupně o 11 % vyšší než u žáků druhého stupně. Žáci na prvním stupni měli 75 % úspěšných odpovědí, naopak žáci druhého stupně pouze 64 %.

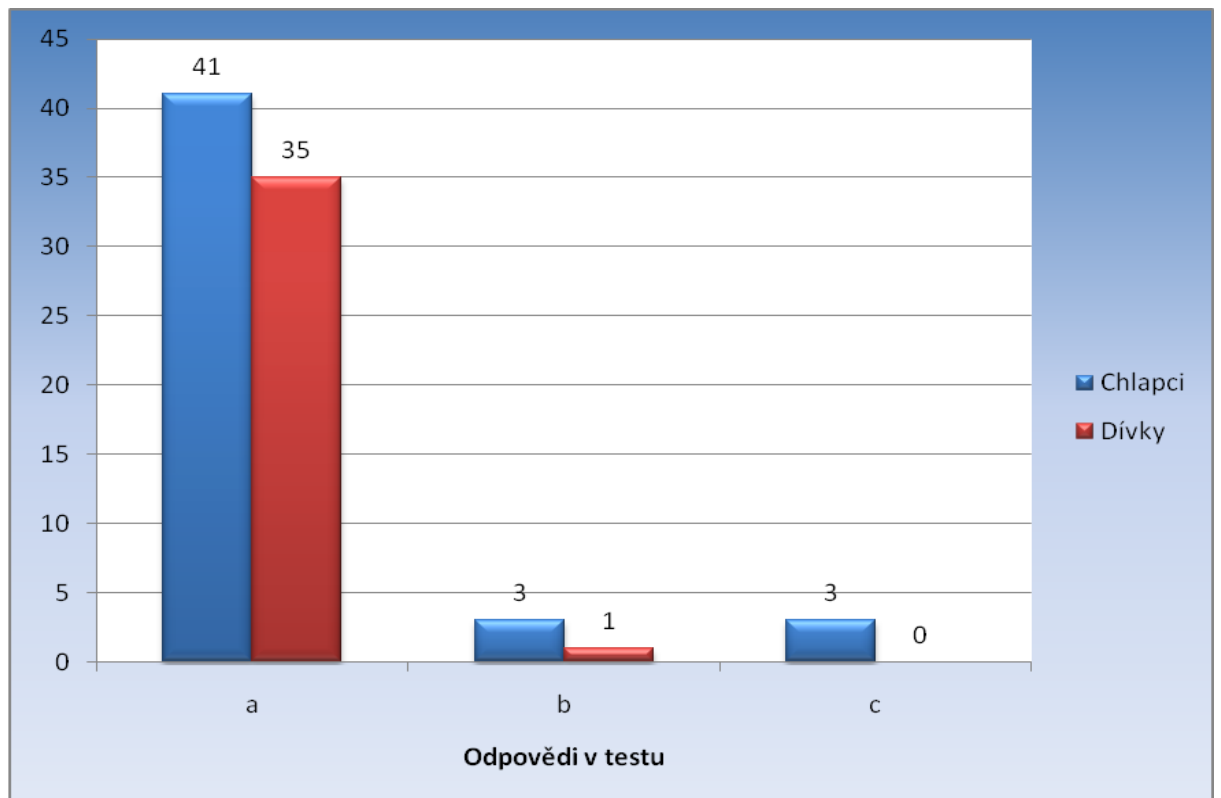
8) Dříve než chodec vstoupí do vozovky:

a) je povinen se přesvědčit, zda může bezpečně přejít

b) je povinen upozornit řidiče, že bude přecházet

c) nemusí se rozhlížet

Otázka č. 8												
Odpověď v testu		a		b		c		Celkem		Celkem		
Věk žáka		chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky			
I. stupeň	8 roků	A	1	0	0	0	0	1	0	1		
		%	2,44%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,13%	0,00%	1,20%	
	9 roků	A	1	3	0	0	0	0	1	3	4	
		%	2,44%	8,57%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,13%	8,33%	4,82%	
	10 roků	A	8	7	1	0	1	0	10	7	17	
		%	19,51%	20,00%	33,33%	0,00%	33,33%	0,00%	21,28%	19,44%	20,48%	
	11 roků	A	6	6	1	1	0	0	7	7	14	
		%	14,63%	17,14%	33,33%	100,00%	0,00%	0,00%	14,89%	19,44%	16,87%	
	Celkem I. stupeň		A	32		3		1		19	17	36
			%	88,89%		8,33%		2,78%		52,78%	47,22%	100,00%
II. stupeň	12 roků	A	5	7	0	0	0	0	5	7	12	
		%	12,20%	20,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	10,64%	19,44%	14,46%	
	13 roků	A	10	2	1	0	1	0	12	2	14	
		%	24,39%	5,71%	33,33%	0,00%	33,33%	0,00%	25,53%	5,56%	16,87%	
	14 roků	A	8	3	0	0	1	0	9	3	12	
		%	19,51%	8,57%	0,00%	0,00%	33,33%	0,00%	19,15%	8,33%	14,46%	
	15 roků	A	2	6	0	0	0	0	2	6	8	
		%	4,88%	17,14%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	4,26%	16,67%	9,64%	
	16 roků	A	0	1	0	0	0	0	0	1	1	
		%	0,00%	2,86%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,78%	1,20%	
Celkem II. stupeň		A	44		1		2		28	19	47	
		%	93,62%		2,13%		4,26%		59,57%	40,43%	100,00%	
Celkem		A	41	35	3	1	3	0	47	36	83	
		%	49,40%	42,17%	3,61%	1,20%	3,61%	0,00%	56,63%	43,37%	100,00%	
Celkem			76		4		3				83	
Celkem v %			91,57%		4,82%		3,61%				100,00%	

Na tuto otázku odpovědělo správně 92 % dotázaných. Jelikož se jedná o úplný základ, předpoklad byl, že úspěšnost odpovědí bude až 100 %. Proto jsem zvolil následující hypotézy:

H₀: Žáci se při přecházení vozovky vždy rozhlédnou

H_A: Žáci se při přecházení vozovky nerozhlíží, zda-li mohou bezpečně přejít

Nepředpokládalo se, že by 3 žáci odpověděli na výše uvedenou otázku, že při přecházení vozovky se nemusí rozhlížet!

Z výsledku plyne, že můžeme přijmout nulovou hypotézu.

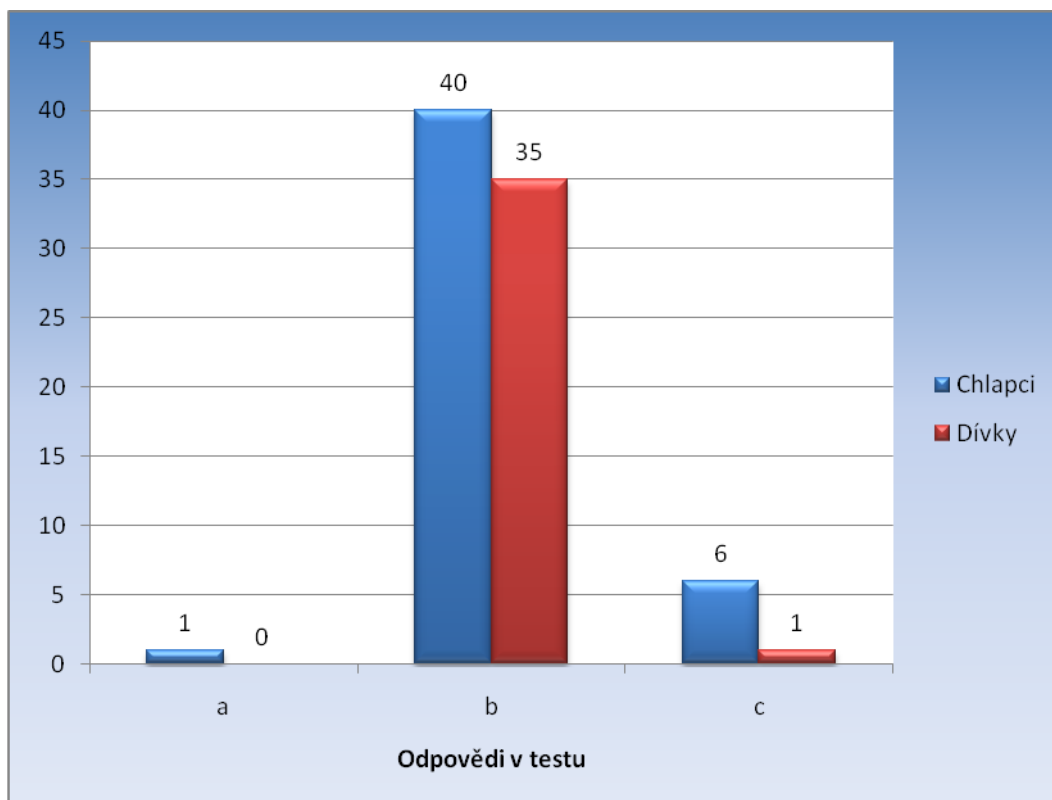
9) Jaká barva oděvů, aktovky, batohu nebo obuvi je pro chůzi po silnici nejvhodnější?

a) co nejtmavší - šedá, černá, tmavomodrá, apod.

b) co nejpestřejší – žlutá, oranžová, červená, apod.

c) na barvě oděvu a doplňků nezáleží

Otázka č. 9												
Odpověď v testu		a		b		c		Celkem		Celkem		
Věk žáka		chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky			
I. stupeň	8 roků	A	0	0	1	0	0	0	1	0	1	
		%	0,00%	0,00%	2,50%	0,00%	0,00%	0,00%	2,13%	0,00%	1,20%	
	9 roků	A	0	0	0	3	1	0	1	3	4	
		%	0,00%	0,00%	0,00%	8,57%	16,67%	0,00%	2,13%	8,33%	4,82%	
	10 roků	A	1	0	9	7	0	0	10	7	17	
		%	100,00%	0,00%	22,50%	20,00%	0,00%	0,00%	21,28%	19,44%	20,48%	
	11 roků	A	0	0	6	7	1	0	7	7	14	
		%	0,00%	0,00%	15,00%	20,00%	16,67%	0,00%	14,89%	19,44%	16,87%	
Celkem I. stupeň		A	1		33		2		19	17	36	
		%	2,78%		91,67%		5,56%		52,78%	47,22%	100,00%	
II. stupeň	12 roků	A	0	0	5	7	0	0	5	7	12	
		%	0,00%	0,00%	12,50%	20,00%	0,00%	0,00%	10,64%	19,44%	14,46%	
	13 roků	A	0	0	10	2	2	0	12	2	14	
		%	0,00%	0,00%	25,00%	5,71%	33,33%	0,00%	25,53%	5,56%	16,87%	
	14 roků	A	0	0	7	3	2	0	9	3	12	
		%	0,00%	0,00%	17,50%	8,57%	33,33%	0,00%	19,15%	8,33%	14,46%	
	15 roků	A	0	0	2	5	0	1	2	6	8	
		%	0,00%	0,00%	5,00%	14,29%	0,00%	100,00%	4,26%	16,67%	9,64%	
	16 roků	A	0	0	0	1	0	0	0	1	1	
		%	0,00%	0,00%	0,00%	2,86%	0,00%	0,00%	0,00%	2,78%	1,20%	
	Celkem II. stupeň		A	0		42		5		28	19	47
			%	0,00%		89,36%		10,64%		59,57%	40,43%	100,00%
Celkem		A	1	0	40	35	6	1	47	36	83	
		%	1,20%	0,00%	48,19%	42,17%	7,23%	1,20%	56,63%	43,37%	100,00%	
Celkem			1		75		7				83	
Celkem V %			1,20%		90,36%		8,43%				100,00%	

U této otázky bych rovněž předpokládal, že by procento správných odpovědí mělo být kolem 100 %. Správnou odpověď uvedlo 90 % žáků.

10) Nejbezpečnější místo pro přecházení vozovky (mimo vyznačené přechody pro chodce)

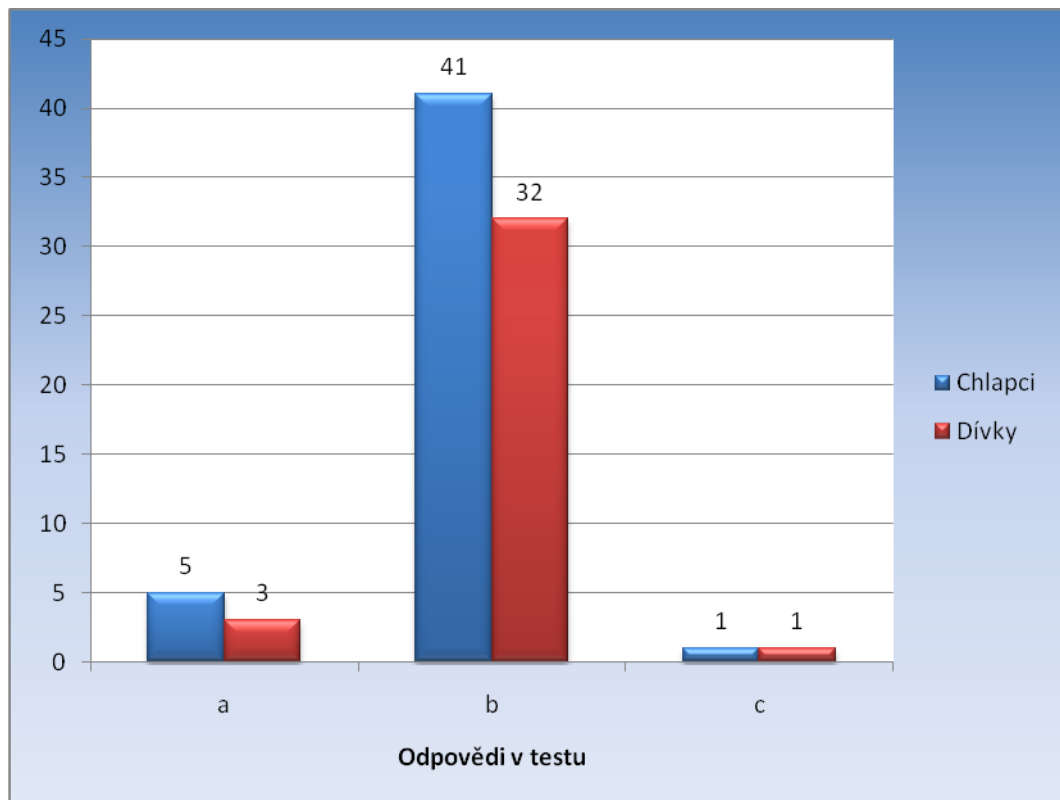
je:

a) v zatáčce

b) na přímém a přehledném úseku vozovky

c) před nebo za vrcholem stoupání

Otázka č. 10											
Odpověď v testu		a		b		c		Celkem		Celkem	
Věk žáka		chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky		
I. stupeň	8 roků	A	0	0	1	0	0	0	0	1	
		%	0,00%	0,00%	2,44%	0,00%	0,00%	0,00%	2,13%	0,00%	1,20%
	9 roků	A	0	0	1	3	0	0	1	3	4
		%	0,00%	0,00%	2,44%	9,38%	0,00%	0,00%	2,13%	8,33%	4,82%
	10 roků	A	2	0	8	7	0	0	10	7	17
		%	40,00%	0,00%	19,51%	21,88%	0,00%	0,00%	21,28%	19,44%	20,48%
11 roků	A	0	2	6	5	1	0	7	7	14	
	%	0,00%	66,67%	14,63%	15,63%	100,00%	0,00%	14,89%	19,44%	16,87%	
Celkem I. stupeň		A	4		31		1		19	17	36
		%	11,11%		86,11%		2,78%		52,78%	47,22%	100,00%
II. stupeň	12 roků	A	0	0	5	6	0	1	5	7	12
		%	0,00%	0,00%	12,20%	18,75%	0,00%	100,00%	10,64%	19,44%	14,46%
	13 roků	A	2	1	10	1	0	0	12	2	14
		%	40,00%	33,33%	24,39%	3,13%	0,00%	0,00%	25,53%	5,56%	16,87%
	14 roků	A	1	0	8	3	0	0	9	3	12
		%	20,00%	0,00%	19,51%	9,38%	0,00%	0,00%	19,15%	8,33%	14,46%
	15 roků	A	0	0	2	6	0	0	2	6	8
		%	0,00%	0,00%	4,88%	18,75%	0,00%	0,00%	4,26%	16,67%	9,64%
	16 roků	A	0	0	0	1	0	0	0	1	1
		%	0,00%	0,00%	0,00%	3,13%	0,00%	0,00%	0,00%	2,78%	1,20%
Celkem II. stupeň		A	4		42		1		28	19	47
		%	8,51%		89,36%		2,13%		59,57%	40,43%	100,00%
Celkem		A	5	3	41	32	1	1	47	36	83
		%	6,02%	3,61%	49,40%	38,55%	1,20%	1,20%	56,63%	43,37%	100,00%
Celkem			8		73		2				83
Celkem v %			9,64%		87,95%		2,41%				100,00%

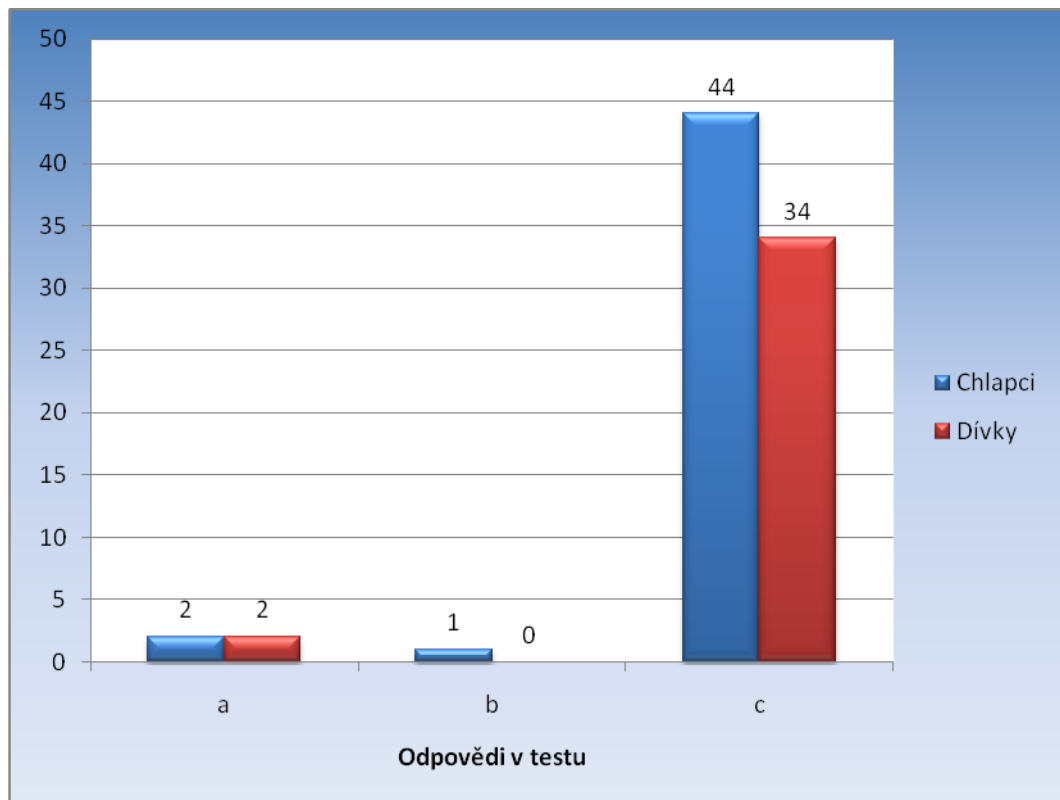

Vzhledem k relativní jednoduchosti této otázky je procento špatných odpovědí až příliš vysoké a činí 12 %. Špatné odpovědi jsou pravděpodobně dány nevyzrálostí nebo nepochopením otázky žáky prvního stupně, kde chybovalo celkem 14 % dotázaných.

11) Sáňkovat nebo sportovně lyžovat se smí pouze:

- a) na cestách určených chodcům
- b) po pravé straně vozovky nebo chodníku
- c) mimo vozovku tam, kde nechodí chodci a kde není nebezpečí vjetí do vozovky

Otázka č. 11											
Odpověď v testu		a		b		c		Celkem		Celkem	
Věk žáka		chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky		
I. stupeň	8 roků	A	0	0	0	0	1	0	1	0	1
		%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,27%	0,00%	2,13%	0,00%	1,20%
	9 roků	A	0	1	0	0	1	2	1	3	4
		%	0,00%	50,00%	0,00%	0,00%	2,27%	5,88%	2,13%	8,33%	4,82%
	10 roků	A	1	0	0	0	9	7	10	7	17
		%	50,00%	0,00%	0,00%	0,00%	20,45%	20,59%	21,28%	19,44%	20,48%
11 roků	A	1	0	0	0	6	7	7	7	14	
	%	50,00%	0,00%	0,00%	0,00%	13,64%	20,59%	14,89%	19,44%	16,87%	
Celkem I. stupeň		A	3		0		33		19	17	36
		%	8,33%		0,00%		91,67%		52,78%	47,22%	100,00%
II. stupeň	12 roků	A	0	0	0	0	5	7	5	7	12
		%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	11,36%	20,59%	10,64%	19,44%	14,46%
	13 roků	A	0	0	1	0	11	2	12	2	14
		%	0,00%	0,00%	100,00%	0,00%	25,00%	5,88%	25,53%	5,56%	16,87%
	14 roků	A	0	0	0	0	9	3	9	3	12
		%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	20,45%	8,82%	19,15%	8,33%	14,46%
	15 roků	A	0	0	0	0	2	6	2	6	8
		%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	4,55%	17,65%	4,26%	16,67%	9,64%
	16 roků	A	0	1	0	0	0	0	0	1	1
		%	0,00%	50,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,78%	1,20%
Celkem II. stupeň		A	1		1		45		28	19	47
		%	2,13%		2,13%		95,74%		59,57%	40,43%	100,00%
Celkem		A	2	2	1	0	44	34	47	36	83
		%	2,41%	2,41%	1,20%	0,00%	53,01%	40,96%	56,63%	43,37%	100,00%
Celkem			4		1		78				83
Celkem v %			4,82%		1,20%		93,98%				100,00%

Správnost odpovědí na tuto otázku byla ve výši 94 %, což považuji za velmi úspěšné. Chybné odpovědi jsou pravděpodobně náhodné nebo vzniklé nepozorností.

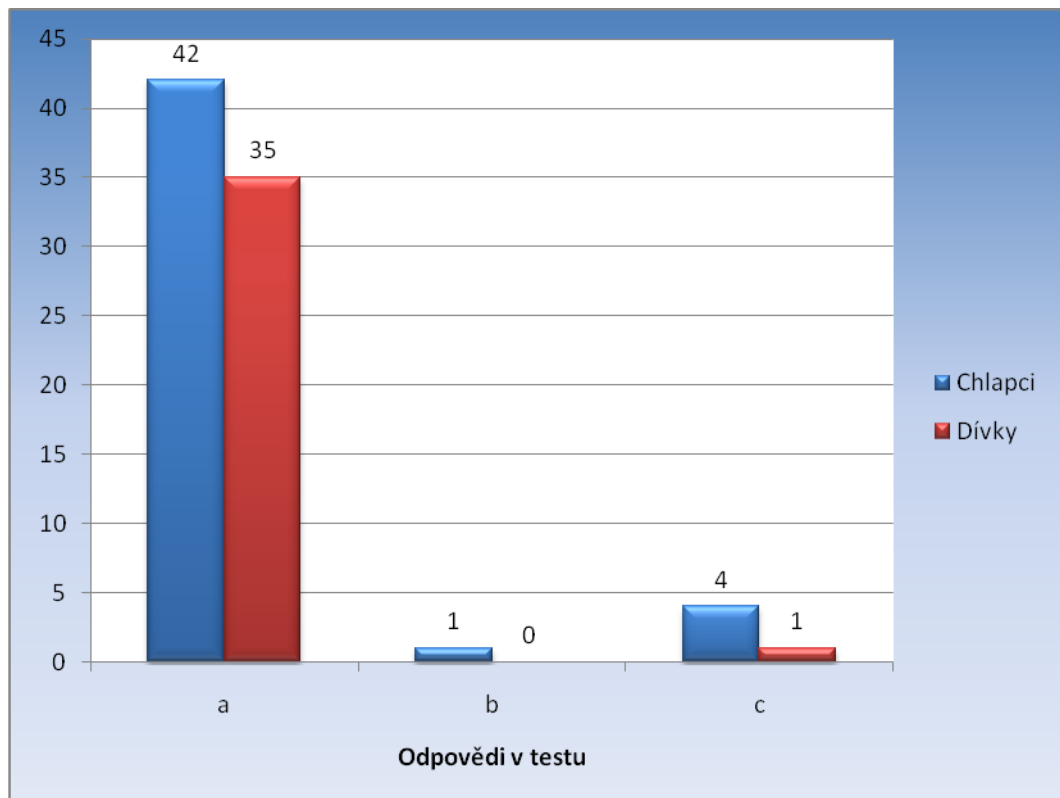
12) Začínají-li se sklápět závory nebo je-li dáována světelná nebo zvuková výstraha:

a) je zakázáno vcházet na přejezd

b) je ještě dovoleno přejezd přejít

c) je možno přejezd přejít, ale pouze tehdy, není-li slyšet nebo vidět vlak

Otázka č. 12											
Odpověď v testu		a		b		c		Celkem		Celkem	
Věk žáka		chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky		
I. stupeň	8 roků	A	1	0	0	0	0	1	0	1	
		%	2,38%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,13%	0,00%	1,20%
	9 roků	A	1	3	0	0	0	0	1	3	4
		%	2,38%	8,57%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,13%	8,33%	4,82%
	10 roků	A	9	7	0	0	1	0	10	7	17
		%	21,43%	20,00%	0,00%	0,00%	25,00%	0,00%	21,28%	19,44%	20,48%
	11 roků	A	7	7	0	0	0	0	7	7	14
		%	16,67%	20,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	14,89%	19,44%	16,87%
Celkem I. stupeň		A	35		0		1		19	17	36
		%	97,22%		0,00%		2,78%		52,78%	47,22%	100,00%
II. stupeň	12 roků	A	5	6	0	0	0	1	5	7	12
		%	11,90%	17,14%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%	10,64%	19,44%	14,46%
	13 roků	A	10	2	0	0	2	0	12	2	14
		%	23,81%	5,71%	0,00%	0,00%	50,00%	0,00%	25,53%	5,56%	16,87%
	14 roků	A	8	3	1	0	0	0	9	3	12
		%	19,05%	8,57%	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	19,15%	8,33%	14,46%
	15 roků	A	1	6	0	0	1	0	2	6	8
		%	2,38%	17,14%	0,00%	0,00%	25,00%	0,00%	4,26%	16,67%	9,64%
	16 roků	A	0	1	0	0	0	0	0	1	1
		%	0,00%	2,86%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,78%	1,20%
Celkem II. stupeň		A	42		1		4		28	19	47
		%	89,36%		2,13%		8,51%		59,57%	40,43%	100,00%
Celkem	A	42	35	1	0	4	1	47	36	83	
	%	50,60%	42,17%	1,20%	0,00%	4,82%	1,20%	56,63%	43,37%	100,00%	
Celkem		77		1		5				83	
Celkem v %		92,77%		1,20%		6,02%				100,00%	

Pro tuto otázku byly zvolené hypotézy následující:

H₀: Žáci dbají na vlastní bezpečnost a nepřechází v nebezpečných případech železniční přejezd

H_A: Žáci se neřídí světelným výstražným zařízením a přecházejí železniční přejezd v nebezpečných situacích

Výzkum ukázal, že přes 7 % dotázaných by vstoupilo na přejezd i přes zvuková a výstražná zařízení, což považuji za hazard s lidským životem.

Jelikož většina žáků odpověděla na otázku správně, přijmeme proto nulovou hypotézu.

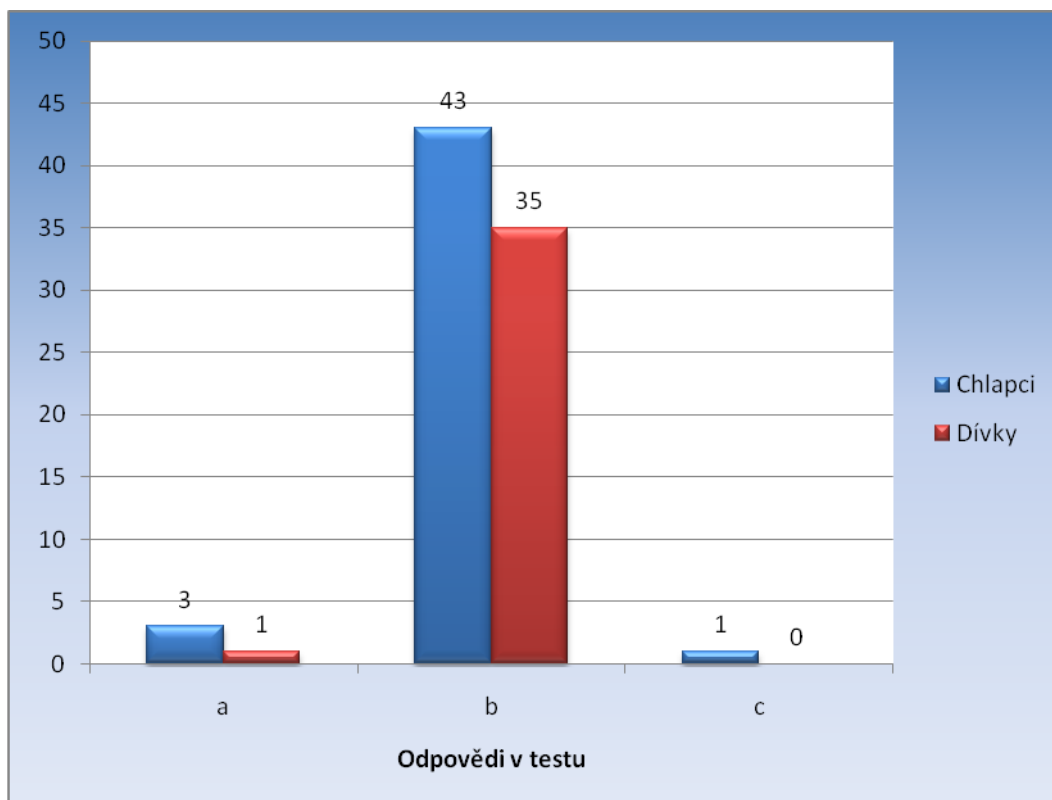
13) Co znamená signál se zeleným světlem ve tvaru kráčejícího chodce?

a) „Pozor!“

b) „Můžeš vstoupit do vozovky a urychleně přecházet!“

c) „Nevstupuj do vozovky!“

Otázka č. 13												
Odpověď v testu		a		b		c		Celkem		Celkem		
Věk žáka		chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky			
I. stupeň	8 roků	A	0	0	1	0	0	0	0	1	0	1
		%	0,00%	0,00%	2,33%	0,00%	0,00%	0,00%	2,13%	0,00%	1,20%	
	9 roků	A	0	0	1	3	0	0	1	3	4	
		%	0,00%	0,00%	2,33%	8,57%	0,00%	0,00%	2,13%	8,33%	4,82%	
	10 roků	A	1	0	9	7	0	0	10	7	17	
		%	33,33%	0,00%	20,93%	20,00%	0,00%	0,00%	21,28%	19,44%	20,48%	
11 roků	A	0	0	7	7	0	0	7	7	14		
	%	0,00%	0,00%	16,28%	20,00%	0,00%	0,00%	14,89%	19,44%	16,87%		
Celkem I. stupeň		A	1		35		0		19	17	36	
		%	2,78%		97,22%		0,00%		52,78%	47,22%	100,00%	
II. stupeň	12 roků	A	0	1	5	6	0	0	5	7	12	
		%	0,00%	100,00%	11,63%	17,14%	0,00%	0,00%	10,64%	19,44%	14,46%	
	13 roků	A	2	0	10	2	0	0	12	2	14	
		%	66,67%	0,00%	23,26%	5,71%	0,00%	0,00%	25,53%	5,56%	16,87%	
	14 roků	A	0	0	8	3	1	0	9	3	12	
		%	0,00%	0,00%	18,60%	8,57%	100,00%	0,00%	19,15%	8,33%	14,46%	
	15 roků	A	0	0	2	6	0	0	2	6	8	
		%	0,00%	0,00%	4,65%	17,14%	0,00%	0,00%	4,26%	16,67%	9,64%	
	16 roků	A	0	0	0	1	0	0	0	1	1	
		%	0,00%	0,00%	0,00%	2,86%	0,00%	0,00%	0,00%	2,78%	1,20%	
Celkem II. stupeň		A	3		43		1		28	19	47	
		%	6,38%		91,49%		2,13%		59,57%	40,43%	100,00%	
Celkem		A	3	1	43	35	1	0	47	36	83	
		%	3,61%	1,20%	51,81%	42,17%	1,20%	0,00%	56,63%	43,37%	100,00%	
Celkem		4		78		1				83		
Celkem v %		4,82%		93,98%		1,20%				100,00%		

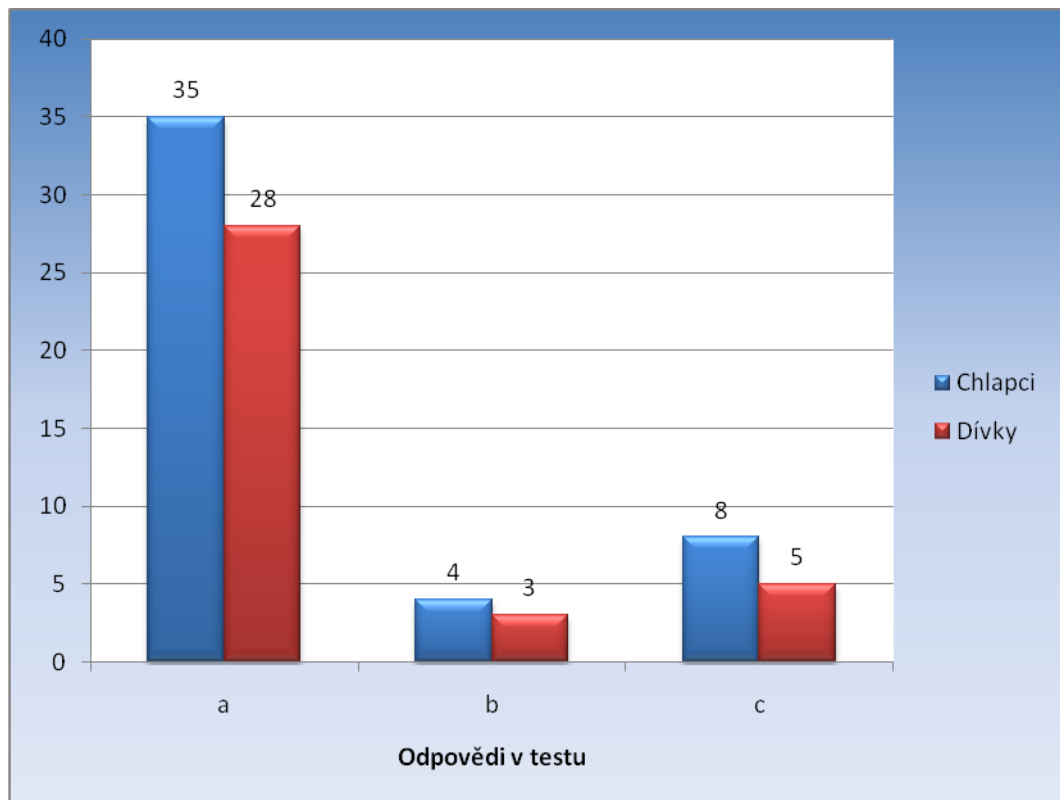

U této otázky by žáci neměli chybovat, přesto 5 žáků na otázku odpovědělo chybně.

14) Signál s červeným světlem ve tvaru stojícího chodce znamená:

- a) „Nesmíš vstupovat do vozovky; jseš-li ve vozovce, dokonči přecházení!”
 b) „Jsi povinen v každém případě se zastavit, i když jsi ve vozovce!”
 c) „Pozor!”

Otázka č. 14												
Odpověď v testu		a		b		c		Celkem		Celkem		
Věk žáka		chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky			
I. stupeň	8 roků	A	1	0	0	0	0	1	0	1		
		%	2,86%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,13%	0,00%	1,20%	
	9 roků	A	1	2	0	0	0	1	1	3	4	
		%	2,86%	7,14%	0,00%	0,00%	0,00%	20,00%	2,13%	8,33%	4,82%	
	10 roků	A	6	5	1	1	3	1	10	7	17	
		%	17,14%	17,86%	25,00%	33,33%	37,50%	20,00%	21,28%	19,44%	20,48%	
	11 roků	A	5	7	0	0	2	0	7	7	14	
		%	14,29%	25,00%	0,00%	0,00%	25,00%	0,00%	14,89%	19,44%	16,87%	
	Celkem I. stupeň		A	27		2		7		19	17	36
			%	75,00%		5,56%		19,44%		52,78%	47,22%	100,00%
II. stupeň	12 roků	A	4	3	0	1	1	3	5	7	12	
		%	11,43%	10,71%	0,00%	33,33%	12,50%	60,00%	10,64%	19,44%	14,46%	
	13 roků	A	10	2	2	0	0	0	12	2	14	
		%	28,57%	7,14%	50,00%	0,00%	0,00%	0,00%	25,53%	5,56%	16,87%	
	14 roků	A	7	3	0	0	2	0	9	3	12	
		%	20,00%	10,71%	0,00%	0,00%	25,00%	0,00%	19,15%	8,33%	14,46%	
	15 roků	A	1	6	1	0	0	0	2	6	8	
		%	2,86%	21,43%	25,00%	0,00%	0,00%	0,00%	4,26%	16,67%	9,64%	
	16 roků	A	0	0	0	1	0	0	0	1	1	
		%	0,00%	0,00%	0,00%	33,33%	0,00%	0,00%	0,00%	2,78%	1,20%	
Celkem II. stupeň		A	36		5		6		28	19	47	
		%	76,60%		10,64%		12,77%		59,57%	40,43%	100,00%	
Celkem		A	35	28	4	3	8	5	47	36	83	
		%	42,17%	33,73%	4,82%	3,61%	9,64%	6,02%	56,63%	43,37%	100,00%	
Celkem			63		7		13				83	
Celkem v %			75,90%		8,43%		15,66%				100,00%	

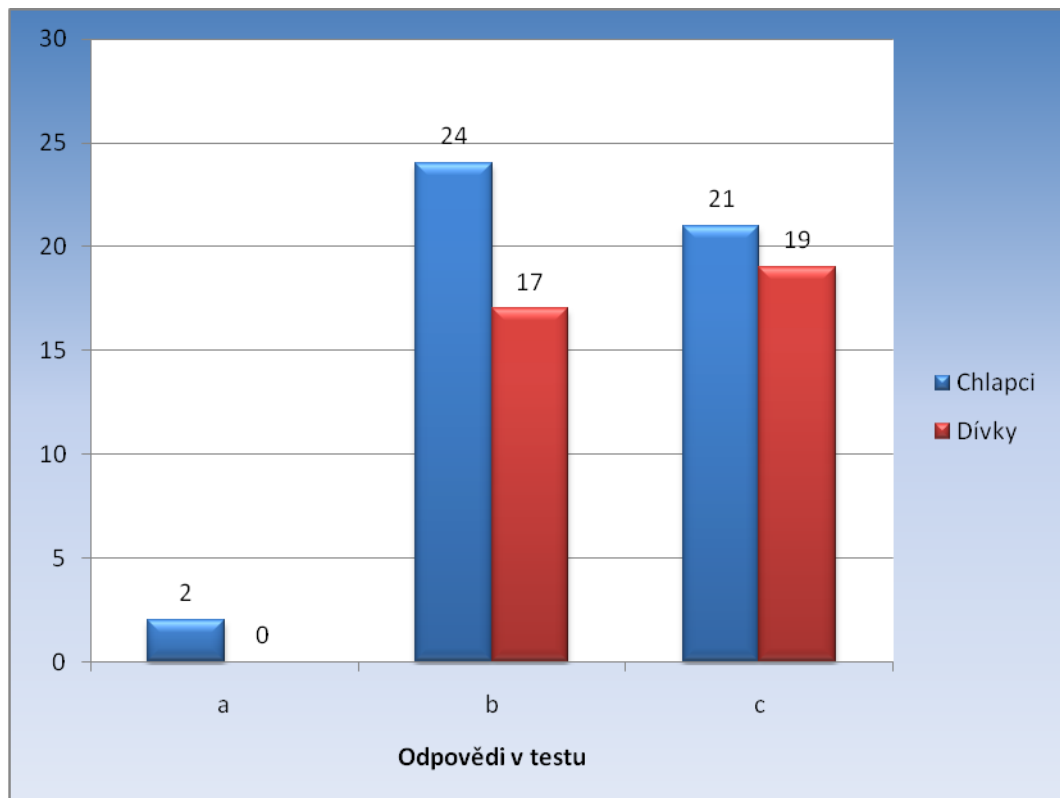

I když 63 žáků odpovědělo správně, četnost špatných odpovědí na tuto otázku bylo v rozporu s rozumným chápáním normálního člověka, což považuji za naprosto nepřiměřené.

15) Cyklisté smějí jezdit samostatně bez dozoru po silnici:

- a) od osmi let
- b) od deseti let
- c) od dvanácti let

Otázka č. 15											
Odpověď v testu		a		b		c		Celkem		Celkem	
Věk žáka		chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky		
I. stupeň	8 roků	A	0	0	1	0	01	0	1	0	1
		%	0,00%	0,00%	4,17%	0,00%	0,00%	0,00%	2,13%	0,00%	1,20%
	9 roků	A	0	0	1	0	0	3	1	3	4
		%	0,00%	0,00%	4,17%	0,00%	0,00%	15,79%	2,13%	8,33%	4,82%
	10 roků	A	0	0	6	3	4	4	10	7	17
		%	0,00%	0,00%	25,00%	17,65%	19,05%	21,05%	21,28%	19,44%	20,48%
11 roků	A	0	0	5	7	2	0	7	7	14	
	%	0,00%	0,00%	20,83%	41,18%	9,52%	0,00%	14,89%	19,44%	16,87%	
Celkem I. stupeň		A	0	23		13		19	17	36	
		%	0,00%	63,89%		36,11%		52,78%	47,22%	100,00%	
II. stupeň	12 roků	A	1	0	3	4	1	3	5	7	12
		%	50,00%	0,00%	12,50%	23,53%	4,76%	15,79%	10,64%	19,44%	14,46%
	13 roků	A	0	0	6	2	6	0	12	2	14
		%	0,00%	0,00%	25,00%	11,76%	28,57%	0,00%	25,53%	5,56%	16,87%
	14 roků	A	1	0	2	0	6	3	9	3	12
		%	50,00%	0,00%	8,33%	0,00%	28,57%	15,79%	19,15%	8,33%	14,46%
	15 roků	A	0	0	0	1	2	5	2	6	8
		%	0,00%	0,00%	0,00%	5,88%	9,52%	26,32%	4,26%	16,67%	9,64%
	16 roků	A	0	0	0	0	0	1	0	1	1
		%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	5,26%	0,00%	2,78%	1,20%
	Celkem II. stupeň		A	2	18		27		28	19	47
			%	4,26%	38,30%		57,45%		59,57%	40,43%	100,00%
Celkem	A	2	0	24	17	21	19	47	36	83	
	%	2,41%	0,00%	28,92%	20,48%	25,30%	22,89%	56,63%	43,37%	100,00%	
Celkem		2		41		40				83	
Celkem v %		2,41%		49,40%		48,19%				100,00%	

Otázku číslo 15 by měli znát všichni žáci, kteří chtějí jezdit na jízdním kole bez ohledu na věk. Proto byly zvoleny následující hypotézy:

H₀: Žáci vědí, od kolika roků smí jezdit sami po silnici bez dozoru

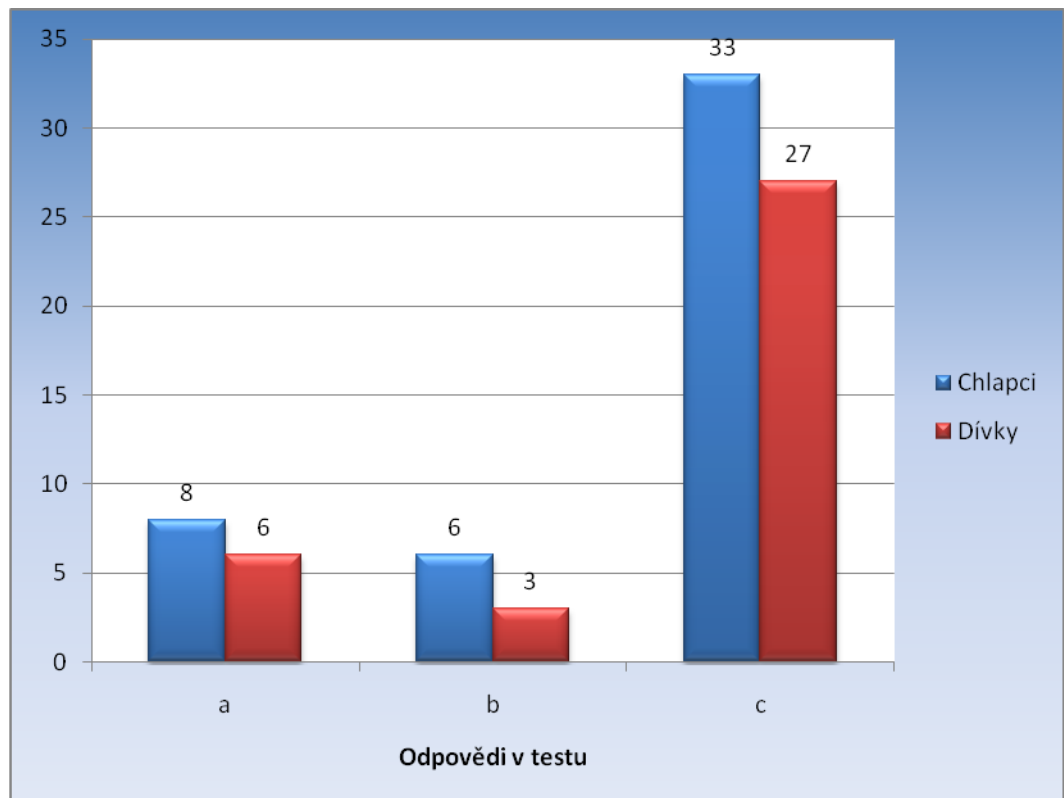
H_A: Žáci nemají znalosti o tom, kdy smí sami vyrazit bez dozoru na silnici

Tuto otázku lze považovat v cílové skupině dotazovaných za poměrně složitou, proto správných odpovědí bylo uvedeno pouze 49 %. Z toho větší úspěšnost byla u žáků prvního stupně, což je v daném případě zvláštní, neboť žáci druhého stupně by již měli vědět, od kolika roků smí jezdit na kole bez dozoru po silnici.

Jelikož špatných odpovědí v této otázce bylo více než odpovědí správných, musíme přijmout alternativní hypotézu.

- 16) Cyklista, který ještě nedosáhl předepsaného věku, smí samostatně jezdit:
- a) pouze po silnicích, kde jezdí málo vozidel
 - b) všude, jestliže umí dobře jezdit na kole a zná pravidla silničního provozu
 - c) po polních a lesních cestách, na místech, která neslouží silničnímu provozu a kde není zakázán provoz jízdních kol

Otázka č. 16											
Odpověď v testu		a		b		c		Celkem		Celkem	
Věk žáka		chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky		
I. stupeň	8 roků	A	0	0	0	0	1	0	1	0	1
		%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	3,03%	0,00%	2,13%	0,00%	1,20%
	9 roků	A	1	0	0	0	0	3	1	3	4
		%	12,50%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	11,11%	2,13%	8,33%	4,82%
	10 roků	A	2	0	0	1	8	6	10	7	17
		%	25,00%	0,00%	0,00%	33,33%	24,24%	22,22%	21,28%	19,44%	20,48%
11 roků	A	1	2	3	0	3	5	7	7	14	
	%	12,50%	33,33%	50,00%	0,00%	9,09%	18,52%	14,89%	19,44%	16,87%	
Celkem I. stupeň		A	6	4	4	26	19	17	36		
		%	16,67%	11,11%	11,11%	72,22%	52,78%	47,22%	100,00%		
II. stupeň	12 roků	A	0	1	0	0	5	6	5	7	12
		%	0,00%	16,67%	0,00%	0,00%	15,15%	22,22%	10,64%	19,44%	14,46%
	13 roků	A	4	0	2	2	6	0	12	2	14
		%	50,00%	0,00%	33,33%	66,67%	18,18%	0,00%	25,53%	5,56%	16,87%
	14 roků	A	0	0	1	0	8	3	9	3	12
		%	0,00%	0,00%	16,67%	0,00%	24,24%	11,11%	19,15%	8,33%	14,46%
	15 roků	A	0	3	0	0	2	3	2	6	8
		%	0,00%	50,00%	0,00%	0,00%	6,06%	11,11%	4,26%	16,67%	9,64%
	16 roků	A	0	0	0	0	0	1	0	1	1
		%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	3,70%	0,00%	2,78%	1,20%
	Celkem II. stupeň		A	8	5	5	34	28	19	47	
			%	17,02%	10,64%	10,64%	72,34%	59,57%	40,43%	100,00%	
Celkem	A	8	6	6	3	33	27	47	36	83	
	%	9,64%	7,23%	7,23%	3,61%	39,76%	32,53%	56,63%	43,37%	100,00%	
Celkem			14	9	9	60				83	
Celkem v %			16,87%	10,84%	10,84%	72,29%				100,00%	

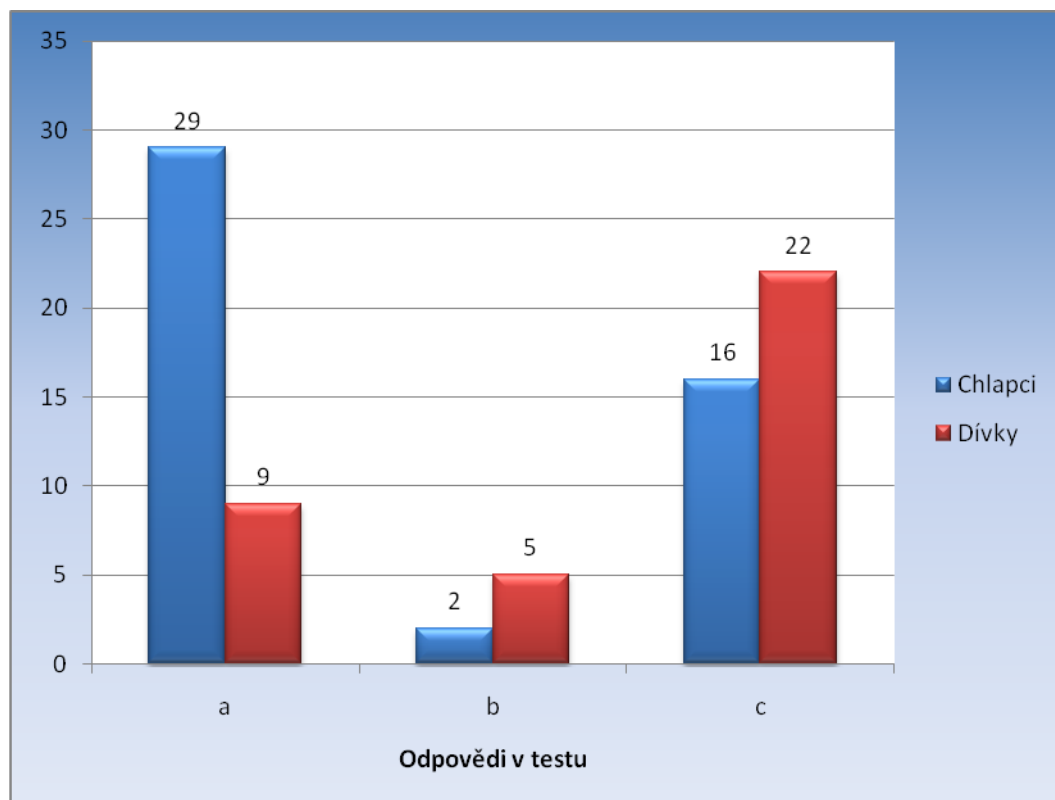

Celková úspěšnost u této otázky byla 72 %, což je vzhledem k otázce předchozí zlepšení o 23 %, i když v podstatě jde obsahově o otázku podobnou a logicky těžší.

17) Zadní odrazka, kterou musí být každé jízdní kolo vybaveno:

- a) musí být červené barvy
- b) musí být oranžové barvy
- c) může být červené nebo oranžové barvy

Otázka č. 17											
Odpověď v testu		a		b		c		Celkem		Celkem	
Věk žáka		chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky		
I. stupeň	8 roků	A	1	0	0	0	0	1	0	1	
		%	3,45%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,13%	0,00%	1,20%
	9 roků	A	1	1	0	1	0	1	1	3	4
		%	3,45%	11,11%	0,00%	20,00%	0,00%	4,55%	2,13%	8,33%	4,82%
	10 roků	A	8	1	0	1	2	5	10	7	17
		%	27,59%	11,11%	0,00%	20,00%	12,50%	22,73%	21,28%	19,44%	20,48%
	11 roků	A	4	2	1	0	2	5	7	7	14
		%	13,79%	22,22%	50,00%	0,00%	12,50%	22,73%	14,89%	19,44%	16,87%
Celkem I. stupeň		A	18		3		15		19	17	36
		%	50,00%		8,33%		41,67%		52,78%	47,22%	100,00%
II. stupeň	12 roků	A	1	2	0	2	4	3	5	7	12
		%	3,45%	22,22%	0,00%	40,00%	25,00%	13,64%	10,64%	19,44%	14,46%
	13 roků	A	7	1	1	0	4	1	12	2	14
		%	24,14%	11,11%	50,00%	0,00%	25,00%	4,55%	25,53%	5,56%	16,87%
	14 roků	A	6	1	0	1	3	1	9	3	12
		%	20,69%	11,11%	0,00%	20,00%	18,75%	4,55%	19,15%	8,33%	14,46%
	15 roků	A	1	0	0	0	1	6	2	6	8
		%	3,45%	0,00%	0,00%	0,00%	6,25%	27,27%	4,26%	16,67%	9,64%
	16 roků	A	0	1	0	0	0	0	0	1	1
		%	0,00%	11,11%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,78%	1,20%
Celkem II. stupeň		A	20		4		23		28	19	47
		%	42,55%		8,51%		48,94%		59,57%	40,43%	100,00%
Celkem		A	29	9	2	5	16	22	47	36	83
		%	34,94%	10,84%	2,41%	6,02%	19,28%	26,51%	56,63%	43,37%	100,00%
Celkem			38		7		38				83
Celkem v %			45,78%		8,43%		45,78%				100,00%

Nadpoloviční většina dotázaných odpověděla chybně, z čehož se můžeme domnívat, že vlastní jízdní kola, která nejsou vybavena podle platných právních předpisů.

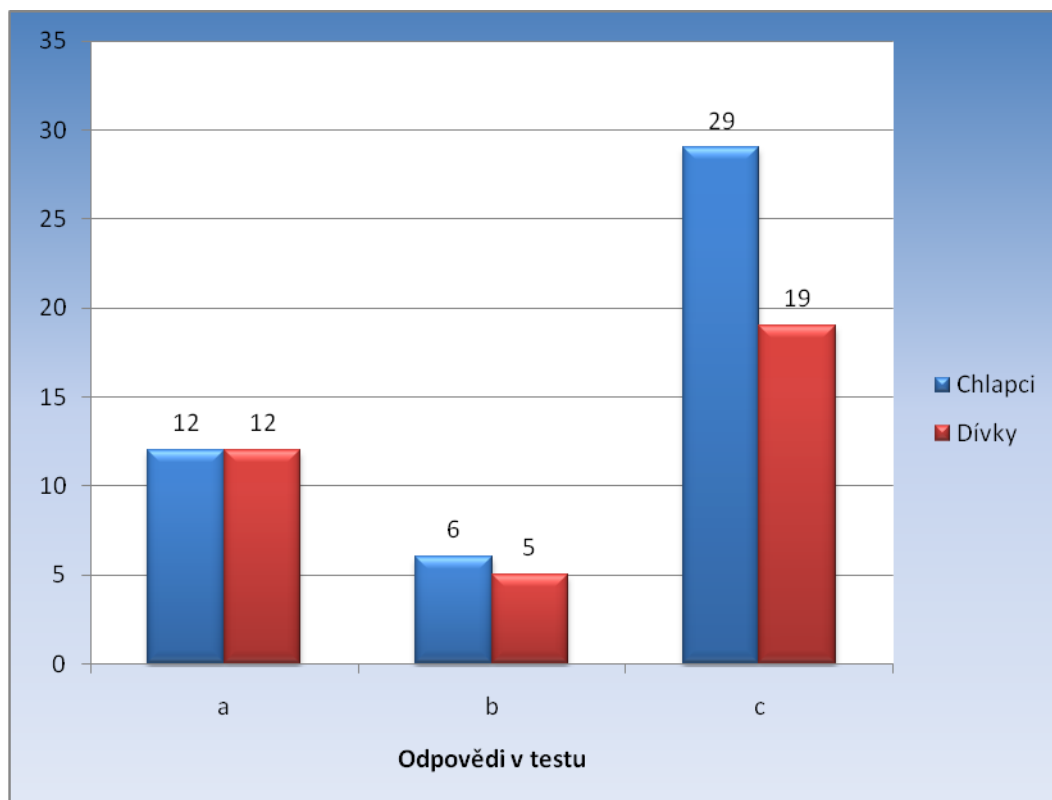
18) Musí být jízdní kolo vybaveno zvonkem?

a) pouze při jízdě v hustém provozu vozidel

b) pouze při jízdě v obci

c) vždy

Otázka č. 18											
Odpověď v testu		a		b		c		Celkem		Celkem	
Věk žáka		chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky		
I. stupeň	8 roků	A	0	0	0	0	1	0	1	0	1
		%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	3,45%	0,00%	2,13%	0,00%	1,20%
	9 roků	A	0	1	0	0	1	2	1	3	4
		%	0,00%	8,33%	0,00%	0,00%	3,45%	10,53%	2,13%	8,33%	4,82%
	10 roků	A	2	4	0	0	8	3	10	7	17
		%	16,67%	33,33%	0,00%	0,00%	27,59%	15,79%	21,28%	19,44%	20,48%
	11 roků	A	1	3	0	0	6	4	7	7	14
		%	8,33%	25,00%	0,00%	0,00%	20,69%	21,05%	14,89%	19,44%	16,87%
Celkem I. stupeň		A	11		0		25		19	17	36
		%	30,56%		0,00%		69,44%		52,78%	47,22%	100,00%
II. stupeň	12 roků	A	0	1	0	1	5	5	5	7	12
		%	0,00%	8,33%	0,00%	20,00%	17,24%	26,32%	10,64%	19,44%	14,46%
	13 roků	A	5	0	3	1	4	1	12	2	14
		%	41,67%	0,00%	50,00%	20,00%	13,79%	5,26%	25,53%	5,56%	16,87%
	14 roků	A	2	1	3	1	4	1	9	3	12
		%	16,67%	8,33%	50,00%	20,00%	13,79%	5,26%	19,15%	8,33%	14,46%
	15 roků	A	2	2	0	2	0	2	2	6	8
		%	16,67%	16,67%	0,00%	40,00%	0,00%	10,53%	4,26%	16,67%	9,64%
	16 roků	A	0	0	0	0	0	1	0	1	1
		%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	5,26%	0,00%	2,78%	1,20%
Celkem II. stupeň		A	13		11		23		28	19	47
		%	27,66%		23,40%		48,94%		59,57%	40,43%	100,00%
Celkem		A	12	12	6	5	29	19	47	36	83
		%	14,46%	14,46%	7,23%	6,02%	34,94%	22,89%	56,63%	43,37%	100,00%
Celkem			24		11		48				83
Celkem v %			28,92%		13,25%		57,83%				100,00%

Odpověď na tuto otázku byla v cílové skupině respondentů naprosto tragická a dle mého názoru ze dvou důvodů:

- 1) Jízdní kola již z výroby nejsou vybavena zvonky.
- 2) Používání zvonků na jízdních kolech je velmi zřídka viditelné, proto mladá cílová skupina respondentů zvonky na kolech z téměř poloviny dotazovaných nezná.

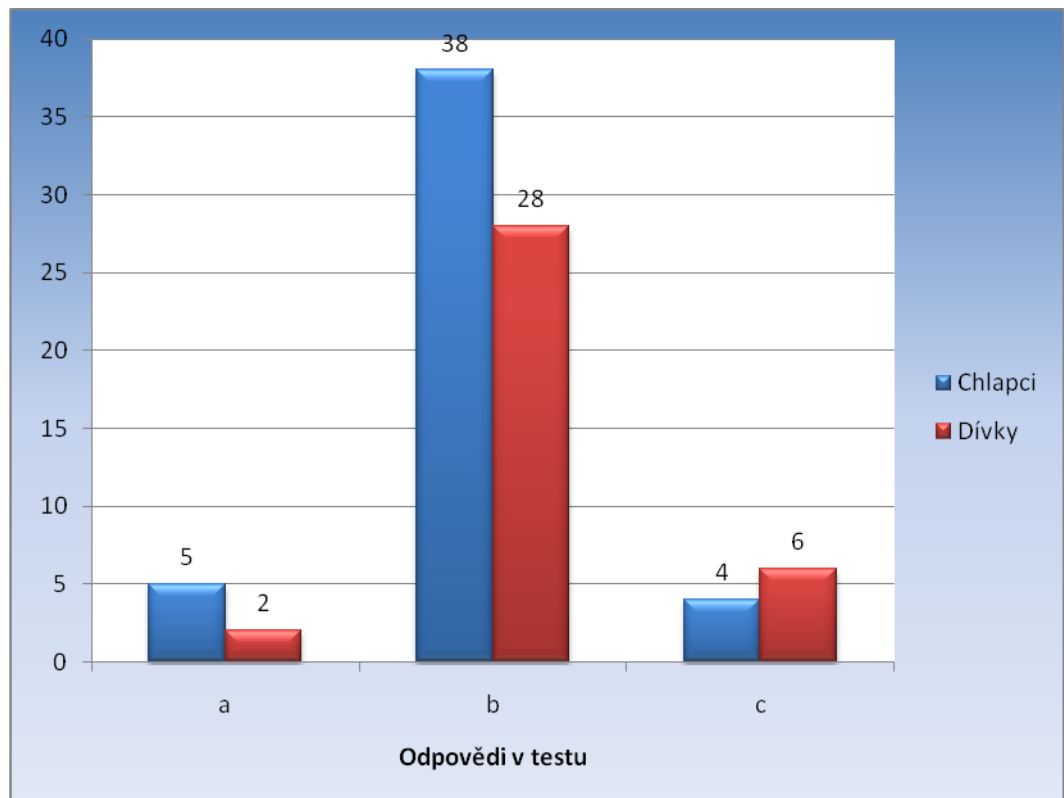
19) Po které straně vozovky se jezdí?

a) vpravo, co nejbliže ke středu vozovky

b) vpravo, co nejbliže k pravému okraji vozovky

c) vlevo

Otázka č. 19											
Odpověď v testu		a		b		c		Celkem		Celkem	
Věk žáka		chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky		
I. stupeň	8 roků	A	0	0	1	0	0	0	1	0	1
		%	0,00%	0,00%	2,63%	0,00%	0,00%	0,00%	2,13%	0,00%	1,20%
	9 roků	A	0	0	1	2	0	1	1	3	4
		%	0,00%	0,00%	2,63%	7,14%	0,00%	16,67%	2,13%	8,33%	4,82%
	10 roků	A	0	0	7	4	3	3	10	7	17
		%	0,00%	0,00%	18,42%	14,29%	75,00%	50,00%	21,28%	19,44%	20,48%
	11 roků	A	1	1	5	6	1	0	7	7	14
		%	20,00%	50,00%	13,16%	21,43%	25,00%	0,00%	14,89%	19,44%	16,87%
Celkem I. stupeň		A	2		26		8		19	17	36
		%	5,56%		72,22%		22,22%		52,78%	47,22%	100,00%
II. stupeň	12 roků	A	0	0	5	5	0	2	5	7	12
		%	0,00%	0,00%	13,16%	17,86%	0,00%	33,33%	10,64%	19,44%	14,46%
	13 roků	A	3	0	9	2	0	0	12	2	14
		%	60,00%	0,00%	23,68%	7,14%	0,00%	0,00%	25,53%	5,56%	16,87%
	14 roků	A	1	0	8	3	0	0	9	3	12
		%	20,00%	0,00%	21,05%	10,71%	0,00%	0,00%	19,15%	8,33%	14,46%
	15 roků	A	0	0	2	6	0	0	2	6	8
		%	0,00%	0,00%	5,26%	21,43%	0,00%	0,00%	4,26%	16,67%	9,64%
	16 roků	A	0	1	0	0	0	0	0	1	1
		%	0,00%	50,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,78%	1,20%
Celkem II. stupeň		A	5		40		2		28	19	47
		%	10,64%		85,11%		4,26%		59,57%	40,43%	100,00%
Celkem		A	5	2	38	28	4	6	47	36	83
		%	6,02%	2,41%	45,78%	33,73%	4,82%	7,23%	56,63%	43,37%	100,00%
Celkem			7		66		10				83
Celkem v %			8,43%		79,52%		12,05%				100,00%

U této otázky bych se rád zamyslel nad odpovědí 12 % žáků, kteří napsali odpověď c), chybná odpověď ve většině případů byla u žáků prvního stupně, kteří zřejmě ještě nemají zažitá základní pravidla silničního provozu.

ZÁVĚR

Doprava se stala neoddelitelnou součástí života nás všech. Rodina a škola mají dítěti co nejvíce přiblížit dopravní problematiku tak, aby dítě získalo potřebné znalosti, dovednosti, návyky a jistotu bezpečného pohybu v dopravě.

Existuje řada preventivních programů a srozumitelných publikací, které svojí formou napomáhají v předávání informací dětem podle jejich věku a charakteru účasti v dopravě.

Se zvyšující se hustotou dopravy se musí zákonitě zvyšovat i nutnost ochrany jednotlivce před jejími negativními vlivy. Základním stavebním kamenem bezpečného pohybu v dopravě je již zmiňovaná výchova.

Správnému pohybu v prostředí dopravy se děti naučí svou účastí v dopravě.

V diplomové práci jsem se teoreticky dotknul toho, jakými způsoby je dopravní výchova nastavena v systému vzdělávání. Při setkání s řediteli škol, ve kterých bylo prováděno dotazníkové šetření, jsem pohovořil o problémech dopravní výchovy a začlenění dopravní výchovy ve vzdělávacích oblastech Rámcově vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Z rozhovorů vyplynulo, že ne každá škola má stejné vzdělávací programy, a že ne do každé školy se účastní stejných preventivních akcí. Můžeme například jmenovat „Ajaxův zápisník“, který se dostal do škol okresu Prostějov, ale už ne do základní školy v Luké, která je součástí okresu Olomouc, byť obě školy spadají do jednoho teritoria Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje.

Vyučující vštěpují žákům vědomosti a dovednosti, které jsou z hlediska dopravní výchovy nezbytné, avšak pokud žák nemá dostatek vůle, sebekontroly a slušného chování, nejsou jeho znalosti dostačující v oblasti bezpečnosti silničního provozu.

Na dopravní výchovu musí být kladen neustále větší důraz, což je i způsobeno zvyšující se hustotou dopravy.

Se svou diplomovou prací, respektive s výsledky a komentáři dotazníkového šetření seznámím zainteresované ředitele škol, aby zvážili ty poznatky, které poukázaly na mezery a nedostatky v současném pojetí dopravní výchovy. Dále bude diplomová práce využita pro preventivně informační skupinu Policie České republiky v Prostějově, která dále

spolupracuje s BESIPem. Ten může jako garant dopravní výchovy taktéž využít výsledky dotazníkového šetření.

LITERATURA A PRAMENY

BESIP. *Cyklista potřebuje pomoc.* Praha : Fortuna, 1996. 23s. ISBN 80-7168-295-0

BESIP. *Policie a dopravní výchova dětí.* 2. vydání. Praha : MDS, 2001. 26 s.

BESIP. *Zlatá zebra – abeceda budoucího motoristy.* Praha : Fortuna, 1998.

HORÍN, J. *Konfliktní situace – děti v silničním provozu.* Praha: Sekretariát Rady vlády ČR pro bezpečnost silničního provozu, 1992.

CHRÁSKA, M. *Úvod do výzkumu v pedagogice.* 1. vydání. Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci, 2003. 200 s. ISBN 80-244-0765-5.

INDRÁKOVÁ, D. *Faktory ovlivňující chování účastníků silničního provozu a jejich využití v dopravní výchově na školách.* Diplomová práce. Olomouc : Univerzita Palackého, 2006.

KAŠPÁRKOVÁ, B. *Ajaxův zápisník.* Sokolov : Policie ČR, 2001. 84 s.

OLŠAN, M. KONEČNÝ, M. *Bezpečí dítěte v dopravě.* Praha : Ministerstvo dopravy, 2008.

PRŮCHA, J. *Pedagogický slovník.* 6. vydání, Praha : Portál, 2009. 400 s. ISBN 978-80-7367-647-6.

VOTRUBA, J. *Dopravní soutěž mladých cyklistů.* 2. vydání. Praha : Fortuna, 1997. 48 s. ISBN 80-7168-485-6.

VOTRUBA, J. *Dopravní výchova v rodině.* 1. vydání. Praha : Fortuna, 2001. 32 s. ISBN 80-7168-790-1.

VOTRUBA, J. *Učivo dopravní výchovy.* 1. vydání. Praha : Fortuna, 1996. 24 s. ISBN 80-7168-392-2.

VOTRUBA, J. *Výcvik na dětských dopravních hřištích.* Praha : Fortuna, 1997. 48 s. ISBN 80-7168-435-X.

ELEKTRONICKÉ ODKAZY:

<http://www.czrso.cz/index.php?id=455> - Dopravní výchova v předškolním věku | Observatoř bezpečnosti silničního provozu - 24. 2. 2011.

<http://www.czrso.cz/index.php?id=456> - Dopravní výchova ve školním věku | Observatoř bezpečnosti silničního provozu - 24. 2. 2011.

<http://www.czrso.cz/index.php?id=124> - Dospívající mládež | Observatoř bezpečnosti silničního provozu - 24. 2. 2011.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

MŠMT – Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy

H_0 – nulová hypotéza

H_A – alternativní hypotéza

PŘÍLOHY

Dotazník

Milí žáci, prosím Vás o vyplnění anonymního dotazníku (nebudete se podepisovat).
Dotazník slouží jen pro potřeby mé diplomové práce.

Děkuji Vám za spolupráci.

Lukáš Matěj

- 1) Jsem:
 - a) chlapec
 - b) děvče
- 2) Je mi roků.
- 3) Po které straně chodníku se chodí?
 - a) po pravé
 - b) po levé
 - c) po té straně, kde je více místa
- 4) Tam, kde není chodník se chodí:
 - a) při pravém okraji silnice
 - b) při levém okraji silnice
 - c) po té straně, kde je více místa
- 5) Při chůzi po přehledné silnici smějí jít vedle sebe:
 - a) nejvíce dva chodci
 - b) nejvíce tři chodci
 - c) i čtyři chodci, ale jenom tak, aby nepřekáželi vozidlům
- 6) Vozovku přecházíme:
 - a) libovolným způsobem
 - b) šikmo, co nejrychleji
 - c) opatrně, urychleně, kolmo ke směru provozu
- 7) Na vyznačeném přechodu se přechází:
 - a) po té straně, kde je více místa
 - b) po pravé straně
 - c) po levé straně
- 8) Dříve než chodec vstoupí do vozovky:
 - a) je povinen se přesvědčit, zda může bezpečně přejít
 - b) je povinen upozornit řidiče, že bude přecházet
 - c) nemusí se rozhlížet
- 9) Jaká barva oděvu, aktovky, batohu nebo obuvi je pro chůzi po silnici nejvhodnější?
 - a) co nejtmaší - šedá, černá, tmavomodrá, apod.
 - b) co nejpestřejší – žlutá, oranžová, červená, apod.
 - c) na barvě oděvu a doplňků nezáleží
- 10) Nejbezpečnější místo pro přecházení vozovky (mimo vyznačené přechody pro chodce) je:
 - a) v zatáčce
 - b) na přímém a přehledném úseku vozovky
 - c) před nebo za vrcholem stoupání

- 11) Sáňkovat nebo sportovně lyžovat se smí pouze:
- na cestách určených chodcům
 - po pravé straně vozovky nebo chodníku
 - mimo vozovku tam, kde nechodí chodci a kde není nebezpečí vjetí do vozovky
- 12) Začínají-li se sklápět závory nebo je-li dáována světelná nebo zvuková výstraha:
- je zakázáno vcházet na přejezd
 - je ještě dovoleno přejezd přejít
 - je možno přejezd přejít, ale pouze tehdy, není-li slyšet nebo vidět vlak
- 13) Co znamená signál se zeleným světlem ve tvaru krácejícího chodce?
- „Pozor!“
 - „Můžeš vstoupit do vozovky a urychleně přecházet!“
 - „Nevstupuj do vozovky!“
- 14) Signál s červeným světlem ve tvaru stojícího chodce znamená:
- „Nesmíš vstupovat do vozovky; jseš-li ve vozovce, dokonči přecházení!“
 - „Jsi povinen v každém případě se zastavit, i když jsi ve vozovce!“
 - „Pozor!“
- 15) Cyklisté smějí jezdit samostatně bez dozoru po silnici:
- od osmi let (8)
 - od deseti let (10)
 - od dvanácti let (12)
- 16) Cyklista, který ještě nedosáhl předepsaného věku, smí samostatně jezdit:
- pouze po silnicích, kde jezdí málo vozidel
 - všude, jestliže umí dobře jezdit na kole a zná pravidla silničního provozu
 - po polních a lesních cestách, na místech, která neslouží silničnímu provozu a kde není zakázán provoz jízdních kol
- 17) Zadní odrazka, kterou musí být každé jízdní kolo vybaveno:
- musí být červené barvy
 - musí být oranžové barvy
 - může být červené nebo oranžové barvy
- 18) Musí být jízdní kolo vybaveno zvonkem?
- pouze při jízdě v hustém provozu vozidel
 - pouze při jízdě v obci
 - vždy
- 19) Po které straně vozovky se jezdí?
- vpravo, co nejbliže ke středu vozovky
 - vpravo, co nejbliže k pravému okraji vozovky
 - vlevo

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Lukáš Matěj
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	RNDr. Evžen Růžička, CSc.
Rok obhajoby:	2011

Název práce:	Dopravní výchova na školách
Název v angličtině:	Traffic education at schools.
Anotace práce:	Práce je zaměřena na zjištění úrovně znalostí dopravní výchovy žáků prvního a druhého stupně základních škol.
Klíčová slova:	Dopravní výchova, základní škola, bezpečnost provozu na pozemních komunikacích
Anotace v angličtině:	The work focuses on the knowledge level of traffic education students first and second level primary schools
Klíčová slova v angličtině:	Traffic education, primary school, traffic safety on roads
Přílohy vázané v práci:	Dotazník
Rozsah práce:	71 stran
Jazyk práce:	Čeština